

พัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงของเด็กในวัยก่อนเรียน อายุ 3 - 5 ปี
ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน

ปริญญานิพนธ์

ของ

พัชรี เนียมศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาวิทยาลัย วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

มีนาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานี้พร้อมกันแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต แก้วนิม)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต แก้วนิม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานี้พร้อมกันนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่...เดือน...ปี พ.ศ. 2541

ประกาศศุภณูปการ

การทำงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต แก้วฉิม กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้สละ เวลาให้คำปรึกษาและช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ที่กรุณาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาพัฒนาการทุกท่านที่ให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ขอขอบคุณผู้อำนวยการและอาจารย์โรงเรียนอนุบาลวิจิตรราช และอาจารย์ใหญ่และครูพี่เลี้ยงศูนย์เด็กวัดอมรทัยการาม ที่ให้ได้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ร้อยเอกสำเร็จ เนียมศรี ที่ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ คณะจิตวิทยาพัฒนาการและหอผู้ป่วยอายุรกรรมพิเศษ 4 โรงพยาบาลวชิรพยาบาลที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และพี่น้องทุกคนที่ได้ให้ความรักและห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำงานปริญญานิพนธ์ได้สำเร็จด้วยดี

พัชรี เนียมศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลังของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
นิยามปฏิบัติการ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของจริยธรรม	9
ประเภทของจริยธรรม	10
ทฤษฎีจริยธรรม	12
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ชั่ววู ..	17
ทฤษฎีว่าด้วยความคิด	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการโกหก	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการหลอกลวง	34
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชุมชนแออัด	36
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	47
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	68
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	69
การอภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก	81
ภาคผนวก ข	91
ประวัติย่อของผู้วิจัย	96

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นสามระดับในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	15
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับอายุและสภาพแวดล้อม	46
3	ความถี่และร้อยละของคะแนนความสามารถที่บังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนจำแนกตามระดับอายุ	54
4	ความถี่และร้อยละของคะแนนความสามารถที่บังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จำแนกตามระดับอายุ	55
5	ความถี่และร้อยละจำนวนเด็กที่ได้คะแนนความสามารถที่บังความจริงผ่านเกณฑ์ของแบบทดสอบ จำแนกตามระดับอายุและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน	56
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถที่บังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน จำแนกตามระดับอายุ	57
7	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถที่บังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน จำแนกตามระดับอายุ	58
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถที่บังความจริงเป็นรายคู่ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุต่างกัน	59
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถที่บังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ชุมชนแออัด จำแนกตามระดับอายุ	60
10	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถที่บังความจริงของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด จำแนกตามระดับอายุ	61

11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถปีติบั๋งความจริง เป็นรายคู่ ของ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ที่มีระดับ อายุต่างกัน	62
12	ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถปีติบั๋ง ความจริงของ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จำแนกตามระดับอายุ	63
13	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถปีติบั๋งความจริง ของ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จำแนก ตามระดับอายุ	64
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถปีติบั๋งความจริง เป็นรายคู่ ของ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด ที่มีระดับ อายุต่างกัน	65
15	เปรียบเทียบความสามารถปีติบั๋งความจริงของ เด็กวัยก่อนเรียน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและ สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	66
16	เปรียบเทียบความสามารถปีติบั๋งความจริงของ เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับ อายุเดียวกัน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อม ชุมชนไม่แออัด	67

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	โมเดลการใช้เหตุผลทางความเชื่อ – ความปรารถนา (Belief – Desire Reasoning)	22
---	--	----

บทนำ

วัยเด็กเป็นวัยพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบุคคล ทั้งนี้เพราะเด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเด็กจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจตลอดเวลา และควรค่าแก่การสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง ผลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับเด็กนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันสามารถนำมาวางแผนเพื่อการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ต่อไป (อรุณรัตน์ พิมพ์สตะ. 2533)

เพียเจต์ (Piaget) เป็นนักจิตวิทยาคนสำคัญที่ได้ศึกษาพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยผู้ใหญ่มาเป็นเวลานาน โดยใช้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กอย่างมีระบบ (พรรณชัย. 2522 : 51) เพียเจต์มีความเชื่อว่า เด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่โดยสิ้นเชิง ทั้งในด้านการมองโลก ภาษา การคิด และวิธีการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กใช้นั้นแตกต่างจากผู้ใหญ่ (Ginsburg and Oppen. 1969 : 222 ; citing Piaget. n.d.) เพียเจต์เป็นนักจิตวิทยาที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ศึกษาเรื่องการโกหกเป็นคนแรกเมื่อ 60 ปีมาแล้ว โดยศึกษาเด็กอายุ 6 - 12 ปี เพื่อดูความเข้าใจเกี่ยวกับการโกหกของเด็ก จากการตรวจสอบนิยามความหมายของการโกหกและตอบคำถามจากสถานการณ์คู่ (สถานการณ์ที่เน้นการโกหก 2 เรื่อง แต่มีความแตกต่างในเจตนาที่โกหกและผลที่ตามมา) ประกอบด้วยสถานการณ์ 4 รูปแบบ คือ การพูดไม่เกินความจริง การสร้างเรื่องให้ตลกขบขัน การพูดเพื่อเจ้อ และการพูดเตาที่ผิดพลาด พบว่า เด็กอายุ 6 - 7 ปี มีความเข้าใจเรื่องการโกหกยังไม่ถูกต้อง โดยทราบว่า การโกหก หมายถึง การพูดสิ่งที่ไม่จริง แต่ไม่ได้สนใจถึงเจตนาของผู้พูด เมื่ออายุ 9 ปีขึ้นไป จะมีความเข้าใจเรื่องการโกหกอย่างชัดเจนว่า เป็นการพูดสิ่งที่ไม่จริง โดยผู้พูดมีเจตนาจะหลอกลวงซึ่งแยกออกจากความจริงโดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับการศึกษาของวิมเมอร์และคนอื่น ๆ (Wimmer and others) ซึ่งทำการศึกษาในเด็กอายุ 4 - 12 ปี พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี ยังตัดสินการโกหกโดยไม่คำนึงถึงเจตนาที่กระทำ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาของสตริชาร์ทและคนอื่น ๆ (Strichartz and others) เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของเด็กอายุ 3 - 11 ปี ว่าเริ่มรู้จักแยกแยะว่าเรื่องใดโกหก เรื่องใดเป็นเรื่องจริง โดยมี

ความเข้าใจตรงกับผู้ใหญ่ พบว่า เด็กอายุ 11 ปี จะมีความเข้าใจใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ (พจนีย์ ศุระสร้างศรี. 2535 : 2)

โจน เปสกิน (Joan Peskin) ศึกษาพัฒนาการความสามารถปิดบังความจริงของ
เด็กอายุ 3 - 5 ปี โดยทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยจัดสถานการณ์ยั่วให้เด็กเกิดการ
แก่งแย่งสูง ระหว่างเด็กและตุ๊กตา 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการยกเว้น เจดสี
(ตุ๊กตาสีเข้มและตุ๊กตาสีอ่อน) เด็กและตุ๊กตา จะได้เลือกสิ่งของ (สตีกเกอร์) ด้วยกัน ผู้วิจัย
บอกเด็กให้ทราบล่วงหน้าก่อนการเลือกสิ่งของว่า ตุ๊กตาสีเข้มจะไม่เลือกสิ่งของที่เด็กเลือก
แต่ตุ๊กตาสีอ่อน (คู่แข่งกัน) ของเด็กจะเลือกสิ่งของ (สตีกเกอร์) สิ่งเดียวกันกับที่เด็กบอกกับ
ผู้วิจัยไว้ก่อนว่า เป็นสิ่งของที่เด็กคัดเลือกและต้องการมากที่สุด ผลของการทดสอบพบว่า
เด็กอายุ 3 ปี ไม่สามารถปิดบังความจริง (ความคิดในใจ) ของตนเอง คู่แข่งขัน
(ตุ๊กตาสีอ่อน) เด็กอายุ 4 ปี เริ่มสามารถปิดบังความจริงแก่คู่แข่งกันได้ ซึ่งการศึกษาค้นคว้า
เป็นการศึกษาในขอบเขตทางสังคมแนวใหม่ โดยผู้วิจัยจัดสถานการณ์ให้แก่เด็ก (ผู้รับการ
ทดสอบ) เหมือนกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการหลอกลวงมากที่สุดเป็นการหลอกลวง
ปิดบังความจริง (ความคิดในใจ) ของบุคคล เช่น ความสนใจ การเลือก การวางแผน
การตัดสินใจที่บุคคลนั้นชอบ มากกว่าการศึกษาแบบงานวิจัยอื่นที่ผ่านมาที่ศึกษาการหลอกลวง
(Deception) ที่เกี่ยวกับการซ่อนตำแหน่งสิ่งของ

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลในสถานการณ์ยั่ว
 ที่บุคคลนั้นประสบอยู่ คือ งานวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" (ดวงเดือน พันธุมนาวิน
 และเพ็ญแข ประจวบปัจจนิก. 2520 : 12) ซึ่งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการ
 โกงของวัยรุ่นกับจิตลักษณะ 2 ด้าน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต การทดลอง
 ทำในห้องปฏิบัติการ โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 13 - 25 ปี จำนวน
 300 คน เล่นเกมเสี่ยงโชคเพื่อชิงรางวัลในสถานการณ์ยั่ว (ผู้เล่นอาจโกงคะแนนได้ โดย
 ไม่คาดว่าจะมีผู้รู้เห็น) จากการวิจัยดังกล่าว พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผล
 เชิงจริยธรรม แต่อายุไม่ได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งประกอบด้วย การขโมย
 การโกหก การให้ทาน การเสียสละ เพื่อส่วนรวม เป็นต้น และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ
บุคคลนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังประสบมากกว่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยเชิงจริยธรรมของ
บุคคลเพียงอย่างเดียว

อนึ่ง คนในสังคมได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จำต้องมีการแข่งขันในทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ โดยเหตุนี้สมาชิกในสังคมบางส่วนจึงมีการประพฤติปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตามทาทองคลองธรรม หรือเรียกว่า ขาดจริยธรรม (วีระพงษ์ คุณณิ. 2526 : 1) ด้วยเหตุนี้พฤติกรรมที่ละเว้นการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องและยอมรับในสังคม เช่น การพูดปด (Lying) เอาชนะโดยการโกง (Cheating) และรูปแบบอื่น ๆ ของการหลอกลวง (Deceit) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ จึงมีมากในสังคมทุกวันนี้

จากสังคมและสถานการณ์ในชีวิตประจำวันมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมของคนเรา เด็กซึ่งเรียนรู้จากสังคมจะรับเอาลักษณะและกฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นลักษณะของตน บางครั้งอาจเกิดการเรียนรู้โดยบังเอิญ หรือเกิดการเลียนแบบบุคคลอื่นในสังคมนั้น ดังที่นักวิจัยทางจิตวิทยา พบว่า เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากผู้อื่นโดยที่บุคคลนั้นตั้งใจที่จะสั่งสอนหรือไม่ก็ตาม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์. 2520 : 8 - 9) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1977 : 22 - 27) ซึ่งได้กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการสังเกตจากตัวแบบ ดังมีผู้กล่าวว่า การเรียนรู้ในลักษณะของการลอกเลียนแบบจะนำไปสู่การสร้างค่านิยมทางศีลธรรมของเด็ก หรืออีกนัยหนึ่ง รูปแบบทางสังคม จะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความคิดด้านศีลธรรมของบุคคล (นวลศิริ เปาโรหิต. 2520 : 165 - 169 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. n.d.)

ดังนั้นเด็กและเยาวชนทุกคนจึงเป็นผู้ที่สมควรได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา พร้อมทั้งได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีจริยธรรมดี ดังกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสปีเด็กสากล พ.ศ. 2522

"เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการธำรงรักษา ความผาสุก สงบ ของประชากรโลกดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัด ขัดเกลาความคิด จิตใจประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติ เรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุผล"

(ปราณี รามสุต. ม.ป.ป. : 1 ; อ้างอิงมาจาก กระแสพระราชดำรัส. 2522)

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เด็กวัยก่อนเรียนเป็นวัยทองของการพัฒนาทุกด้าน เด็กวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม รวมทั้งกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมด้วย และสิ่งเหล่านี้ จะมีผลต่อการปฏิบัติตนในอนาคต (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ พันธุฯ ประจันปัจจนึก. 2520 : 8) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของ فروยด์ (Freud. 1949 : 538) ที่พบว่า ช่วงเด็กก่อนวัยเรียนเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นช่วงที่เด็กสร้างและพัฒนาจริยธรรมขึ้นในตนในคุณธรรม (Superego) ของตน ดังที่ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1959 : 115) กล่าวว่า "เป็นช่วงวิกฤตในการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นระยะที่สร้างพื้นฐานทางจิตใจในวัยผู้ใหญ่ต่อไป"

บุคคลจะเป็นคนดี หรือเลวอย่างไรย่อมมีการสะสมความดีเลวอย่างนั้นไว้ตั้งแต่วัยเด็กจากการเรียนรู้สิ่งที่ผ่านเข้ามาในวงชีวิต ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งบุคคลได้รับมาในวัยต้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่สูงนั้น เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะต้องมีความระมัดระวังและปราณีตเพียงพอในการวางรากฐานทางจิตใจของเด็ก เนื่องจากเด็กไวต่อความรู้สึกปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัยของตนเอง และจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมเสียของผู้ที่อบรมเลี้ยงดู ตลอดจนบุคคลแวดล้อมใกล้ชิดตนได้ง่าย ดังนั้นรากฐานที่ดี จะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตมีบุคลิกภาพที่ดีได้ (ทศนา ทองภักดี. 2522 : 19)

ครอบครัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเด็ก เป็นสถาบันแรกที่สร้างนิสัยและบุคลิกภาพพฤติกรรมทางสังคม (มหาวิทยาลัยมิชิแกน. 2506 : 12) อิริสัน (Erikson. 1950) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการเด็ก สิ่งแวดล้อมของเด็กมีผลต่อความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกมาดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับครอบครัวที่เป็นแบบอย่างของการปฏิบัติให้แก่เด็ก

อย่างไรก็ตาม มีเด็กบางกลุ่มเกิดมาในสภาพที่มีปัญหา โดยเฉพาะเด็กในแหล่งเสื่อมโทรม เด็กมักถูกทอดทิ้งหรือเลี้ยงดูตามยถากรรม ขาดการเอาใจใส่ ขาดสิ่งแวดลอมและประสบการณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เพราะผู้ปกครองหรือพ่อแม่ในสังคมเหล่านั้น ฐานะทางเศรษฐกิจบีบคั้นให้พะวงอยู่กับการหาเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะให้เวลาในการอบรมดูแล รวมทั้งยังขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ถูกวิธีด้วย (พรณทิพย์ ศิริวรรณสุย์ และ นิรมล ชยุดสาหกิจ. 2519 : 1) จากการศึกษาของพิสุลา (Pisula. 1973) พบว่า กลุ่มเด็กที่มาจากสภาพเศรษฐกิจต่ำ จะอยู่ในสภาพสังคมและสิ่งแวดลอมที่มีการลักเล็กขโมยน้อย และมีการโกหก (อุบลรัตน์ โพธิโกสม. 2523 ; อ้างอิงมาจาก Pisula. 1973)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษาพัฒนาการ ความสามารถ
 บัณฑิตความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนและจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่า ยังไม่มีการศึกษา
 ค้นคว้า ความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนในเด็กไทยมาก่อน และนอกจากนี้
 ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรสภาพแวดล้อม ซึ่งในที่นี้ได้แก่สภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมชุมชน
 ไม่แออัด โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าอาจมีผลต่อความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็กแตกต่างกัน
 ผลของวิจัยการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการเข้าใจความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็ก
 แต่ละระดับอายุ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครอง บิดา มารดา หรือผู้เกี่ยวข้องมีแนวทางในการอบรม
 สั่งสอน ปลูกฝัง แก้ไข และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กตามระดับพัฒนาการของเด็ก
 ในวิถีทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 3 - 5 ปี
 และตรวจสอบว่าเริ่มพัฒนาการขึ้นเมื่อเด็กมีอายุเท่าใด
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ
 แตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนอายุ
 3 - 5 ปี ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดกับในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของเด็กอายุ 3 - 5 ปี เกี่ยวกับ
 ความสามารถบัณฑิตความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนแต่ละระดับอายุและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน
 คือสภาพแวดล้อมเด็กที่อยู่ในชุมชนแออัดและเด็กที่อยู่ในชุมชนไม่แออัด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็น
 การวิจัยที่ผู้วิจัยจัดสถานการณ์ให้ผู้ถูกทดสอบหรือผู้เข้ารับการทดสอบ (เด็ก) อยู่ในสถานการณ์
 เกิดการแก่งแย่งที่มีผลกระทบสูงต่อเด็ก ให้เหมือนกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการโกหก
 หลอกลวง (Deception) มากที่สุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ พ่อ แม่ ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบว่าเด็กระดับ อายุเท่าใดเริ่มมีพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงได้ เมื่อเด็กมีความสามารถบ่งชี้ความจริงได้ก็อาจนำความสามารถบ่งชี้ความจริงไปปฏิบัติในทางพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ หลอกลวงได้ โดยการพูดเท็จ พูดปด หรือโกหกได้ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันที่เด็กอาจเกิดเรียนรู้โดยบังเอิญ หรือเกิดการลอกเลียนแบบบุคคลอื่นในสังคม หรือประสบการณ์บางอย่างกระตุ้นให้เด็กแสดงนิสัยพูดไม่ตรงตามจริงเกิดความเคยชินจนเป็นนิสัยประจำตัวทำให้ พ่อ แม่ ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักและเตรียมพร้อมหาแนวทางป้องกันในระยะเริ่มต้นมิให้เกิดรากฐานที่เป็นปัญหาของเด็กได้ทันที เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงได้แล้ว ซึ่งทำให้มีแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น พฤติกรรมโกหกในวิถีทางที่เหมาะสมกับระดับอายุและสภาพแวดล้อมที่ต่างกันของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การศึกษาความสามารถบ่งชี้ความจริงของเด็กทำให้ทราบถึง การหลอกลวงผู้อื่นของเด็กซึ่งการหลอกลวงของเด็กเป็นเครื่องชี้และผลสะท้อนว่าเด็กเข้าใจสภาวะความคิดภายในใจและอ่านความคิดภายในใจของคนอื่นได้ ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ด้านข้อมูลพื้นฐานในการเข้าใจเด็ก และเพิ่มพูนความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ซึ่งได้รับการดูแลภายในศูนย์เด็กวัดอมรทายิการาม และเด็กที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลวชิรราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 120 คน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

2.1 สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ได้แก่ เด็กในศูนย์เด็กวัดอมรทายิการาม

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

2.2 สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด ได้แก่ เด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลฉัตรราช
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ระดับอายุ

3.1.1.1 อายุ 3 ปี

3.1.1.2 อายุ 4 ปี

3.1.1.3 อายุ 5 ปี

3.1.2 สภาพแวดล้อม

3.1.2.1 สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด

3.1.2.2 สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ความสามารถบังคับความจริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็ก หมายถึง เด็กชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 3 – 5 ปี ซึ่งได้รับการดูแล
ภายในศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียน และเด็กในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร

2. อายุ หมายถึง ระดับอายุของเด็กซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

2.1 ระดับอายุ 3 ปี หมายถึง ระดับอายุ 3 ปี ถึง 3 ปี 11 เดือน

2.2 ระดับอายุ 4 ปี หมายถึง ระดับอายุ 4 ปี ถึง 4 ปี 11 เดือน

2.3 ระดับอายุ 5 ปี หมายถึง ระดับอายุ 5 ปี ถึง 5 ปี 11 เดือน

3. สภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่มีที่อยู่อาศัยและศึกษาอยู่ใน
สถานศึกษาที่ต่างกันที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่มีที่อยู่
อาศัยและสถานศึกษาในชุมชนแออัด

3.2 สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่มีอยู่
อาศัยและสถานศึกษาในชุมชนไม่แออัด

4. ชุมชนแออัด หมายถึง ชุมชนส่วนใหญ่ที่มีอาคารหนาแน่นไร้ระเบียบ และขาด
ทรุดโทรม ประชาชนอยู่กันอย่างหนาแน่น มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อันอาจจะเป็นอันตราย
ต่อสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย โดยให้อธิบายถึงความหนาแน่นของบ้านเรือน
15 หลังคาเรือน ต่อพื้นที่ 1 ไร่ เป็น 1 ชุมชน

5. ชุมชนไม่แออัด หมายถึง ชุมชนภายนอกชุมชนแออัดที่มีอาคารไม่หนาแน่น และ
ไม่ชำรุดทรุดโทรม ประชาชนอยู่กันอย่างไม่หนาแน่น

6. สถานการณ์ทดสอบ หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างเหตุการณ์ให้ผู้รับการทดสอบ
(เด็ก) ประสพ เพื่อตรวจสอบความสามารถเปิดทั้งความจริงของเด็กซึ่งสถานการณ์นั้นมีสภาพ
ใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการหลอกลวงปิดบังความจริง (ความคิดในใจ) -
ของบุคคล

7. คู่แข่งขัน (ตุ๊กตาห่มือสีอ่อน) หมายถึง ตุ๊กตาห่มือที่ผู้วิจัยขึ้นและแนะนำให้
เด็กทราบว่า เป็นผู้เลือกสิ่งของพร้อมกับผู้รับการทดสอบ (เด็ก) และต้องการสิ่งของสิ่งเดียว
กับกับสิ่งของที่เด็กชอบมากที่สุด

นิยามปฏิบัติการ

ความสามารถปิดบังความจริง หมายถึง ความสามารถในการหลอกลวงผู้อื่น โดยที่
บุคคล (ผู้ที่หลอกลวง) รู้บางสิ่งที่บุคคลอื่น (ผู้ที่ถูกหลอกลวง) ไม่รู้จึงพยายามที่ทำให้เข้าใจผิด
หรือปิดบังข้อมูลความจริงนั้น ซึ่งเป็นข้อมูลความจริงของความคิดในใจ เช่น การตัดสินใจ
การสนใจ และการเลือก เป็นต้น สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ความสามารถปิดบังความจริง
หมายถึง การตอบที่ไม่ตรงตามความจริงกับสิ่งของที่เด็กชอบมากที่สุดและเลือกไว้ หรือ
การปฏิเสธที่จะบอกถึงสิ่งของที่เด็กชอบมากที่สุดและเลือกไว้ วัดได้จากเครื่องมือแบบ
ทดสอบความสามารถปิดบังความจริง ซึ่งผู้วิจัยจัดสถานการณ์ให้ผู้รับการทดสอบ (เด็ก)
เกิดการแก่งแย่งกับคู่แข่งขัน (ตุ๊กตาห่มือ) ในการเลือกสิ่งของสิ่งเดียวกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. ประเภทของจริยธรรม
3. ทฤษฎีจริยธรรม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ช่วย
5. ทฤษฎีว่าด้วยความคิด
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการโกหก
 - 6.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการหลอกลวง
7. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชุมชนแออัด

1. ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม ซึ่งตรงกับอังกฤษว่า "Morality" ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

เรสตี (Rest. 1967 : 6) ให้ความหมายว่า จริยธรรมเป็นมโนภาพที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองให้ถึงจุดยอดแห่งศักยภาพของเขา

บราวน์ (Brown. 1968 : 411 - 414) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่าจริยธรรมคือ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) กล่าวว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรมถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์และไม่มีการจัดแย้งเป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพสิทธิ ข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

วสิน อินทสระ (2518 : ข - ง) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ความประพฤติการกระทำ และความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ กระทำสิ่งที่ควรกระทำด้วยความฉลาด รอบคอบ รู้เหตุผล ถูกต้องตามกาลเทศะ และบุคคล

พนัส หันนากินทร์ (2520 : 44) กล่าวว่า "จริยธรรม" หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนี้ได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้องประกอบกัน ทั้งความรู้สึทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกายอันสอดคล้องกับความรู้สึทางจิตใจ

ธีระพร อรรถธโร (2526 : 2) ให้ความหมายจริยธรรมไว้ 3 แบบ แบบแรกเน้นว่าจริยธรรมเป็นเรื่องที่วัดด้วยหลักการ กฎเกณฑ์ มาตรฐาน และหนทางในการประพฤติปฏิบัติ แนวที่สองเน้นว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติการปฏิบัติ และการกระทำเองมากกว่า จะเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ และแนวที่สามก็เน้น โดยการผนวกสองแนวแรกเข้าด้วยกัน เน้นที่เรื่องกฎเกณฑ์และการประพฤติในเวลาเดียวกัน

จากความหมายของคำว่า จริยธรรมเท่าที่ได้รวบรวมมาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นความประพฤติปฏิบัติและ การกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมต่อบุคคล ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญและความผาสุกขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม

2. ประเภทของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 - 5) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประเภท ตามมิติทางจิตวิทยา ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำ และการกระทำชนิดใดควรงดเว้นลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วยความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมด้านนี้เป็นพิเศษ

2. เจตคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีเจตคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะเจตคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นเจตคติเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่สำคัญจะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลาหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องต้นกระทำแตกต่างกัน และท้ายสุดทำให้ทราบว่าระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรม คือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก (Piaget, 1932 and Kohlberg, 1969) ให้ใช้การอ้างอิงเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น นอกจากนี้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญา และอารมณ์ อีกประการหนึ่ง โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 : 394 - 395) และนักวิจัยอื่น ๆ พบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลนั้นด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคมนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบ และสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาค้นคว้าอื่น ๆ ของจริยธรรมก็เป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักทฤษฎีทั้งหลายยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาขึ้นตามลำดับอย่างเห็นได้ชัด จากวัยทารกไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาจริยธรรมที่แตกต่างกัน แต่นักทฤษฎีทางจริยธรรมก็ยังเชื่อว่า การพัฒนานี้ในบุคคลต่าง ๆ กัน มีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่างที่คล้ายคลึงกัน (Kay. 1970 : 30 - 31) นอกจากนี้ยังเห็นว่าทางจริยธรรมส่วนมากลงความเห็นว่าเป็นต้นกำเนิดและแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคม แต่ก็มีความคิดที่ต่างกันอย่างอีกมาก พอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (Conscious) จริยธรรมเกิดจากขบวนการภายในของวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู ได้แก่ การถือตนตามอย่าง (Identification) ทำให้เด็กได้รับเอาบุคลิกภาพ ค่านิยม มาตรฐานจริยธรรมในสังคมเมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรม หากความต้องการของตนไม่สอดคล้องกับที่สังคมต้องการก็จะเกิดความขัดแย้งกันขึ้น และถ้าบุคคลนั้นหาข้อแก้ตัวก็จะเกิดความสละสลวยใจตนเอง ไม่สบายใจ ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษตัวเองต่อไป เขาจะไม่ทำซ้ำอีกโดยไม่ต้องการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือ เขามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือมโนธรรมนั่นเอง (Freud. 1944 : 358)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวการในการกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingency) ให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด โดยนำเอาหลักการเสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายวิธีการ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

2.1 พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดจากการเจริญเติบโตของการคล้อยตามกฎเกณฑ์ จริยธรรมของสังคมทั้งทางความประพฤติ และอารมณ์มากกว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสมอง (Cognitive Structure Change)

2.2 แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมทุกจุดมีรากฐานจากความต้องการทางชีวภาพหรือความต้องการรางวัลจากสังคม และการหลีกเลี่ยงการลงโทษ

2.3 พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจ โดยมีสาเหตุจากกฎเกณฑ์วัฒนธรรมภายนอก

2.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมมากเท่าใด ขึ้นอยู่กับปริมาณของรางวัล การลงโทษ การห้าม และการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม (Skinner. 1971 : 101 - 128)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าสังคมจะมีบทบาทต่อการบรู้งแต่งลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

3.1 พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และมีองค์ประกอบทางจรรยาวิพากษ์

3.2 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรม คือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเอง หรือเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self - esteem or Self Actualization)

3.3 ลักษณะสำคัญของการพัฒนาการทางจริยธรรม คือ พัฒนาการจะเป็นสากล มีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม เพราะในทุกวัฒนธรรมมีการปฏิสัมพันธ์กันในทางสังคม มีการสวมบทบาท (Role - taking) และมีความขัดแย้งในสังคม ซึ่งต้องการการบูรณาการทางจริยธรรม (Moral Integration) เช่นเดียวกัน

3.4 กฎเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง จึงไม่นิยมขั้นพัฒนาการจากกฎภายใน แต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตน (Self) กับคนอื่น

3.5 สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพและขอบเขตโดยทั่ว ๆ ไปของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และทางสังคมตลอดช่วงการพัฒนาการของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัยการลงโทษหรือรางวัล (Kohlberg. 1976 : 48)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากล สามารถศึกษาได้กับคนในสังคมต่าง ๆ นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ เพียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget. 1932) เป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นเอง เพียเจต์ได้แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น คือ

1. ขั้นการรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation)
2. ขั้นคิดด้วยญาณ (Pre - Operational Thinking)
3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Thinking)
4. ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (Formal Operational Thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ เพียเจต์ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กในขั้นนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากรู้อยากเห็นความต้องการทางร่างกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเอง ต่อบุคคลอื่น เด็กเหล่านี้จะพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นการรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวนั่นเอง

2. ขั้นยึดคำสั่ง อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี ในขั้นนี้เด็กจะสามารถรับรู้สภาพแวดล้อม บทบาทของตนเองและผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นเริ่มด้วยญาณ และขั้นคิดด้วยรูปธรรมขั้นแรก ๆ

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน อายุ 8 - 10 ปี การพัฒนาจากขั้นยึดคำสั่งมาเป็นขั้นยึดหลักแห่งตนนั้น เพียเจต์เชื่อว่าเกิดจากการพัฒนาการทางสติปัญญาและประสบการณ์มีบทบาทในกลุ่มเพื่อน เด็กด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และความเท่าเทียมกันของบุคคล พัฒนาการในขั้นนี้เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และตั้งเกณฑ์ที่เป็นของตนเองได้ เด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติ จะบรรลุถึงขั้นที่ 3 นี้ แต่มีเด็กบางคนพัฒนาการอาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นที่ 2 เนื่องด้วยการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงหรือสังคม หรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ สำหรับพัฒนาการทางสติปัญญาจะอยู่ในขั้นคิดด้วยรูปธรรม

ขั้นสูง ๆ และขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524 : 27 ; กรมวิชาการ. 2527 : 7 - 8)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้นประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ความรู้เชิงจริยธรรม ความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม โคลเบอร์ก เห็นว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน และได้แบ่งประเภทเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประเภท หรือเรียกว่าขั้นการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งรวมเป็น 3 ระดับ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็นสามระดับในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) อายุ 2 - 7 ปี	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น มุ่งหลบหลีกมิให้ตนถูกลงโทษทางกาย และเลือกกระทำในสิ่งที่น่าความพอใจมาให้ตนเท่านั้น
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) อายุ 7 - 10 ปี	
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (Good boy Orientation) อายุ 10 - 13 ปี	
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) อายุ 13 - 16 ปี	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) หมายถึง การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลในขั้นนี้ยังต้องการการควบคุม แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามา

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 5 หลักการทบทวนค่านันสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไป ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience Orientation) (ระดับผู้ใหญ่)	ใส่ใจเรา ในขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่น ขั้นที่ 4 บุคคลรับบทบาทของตนในสังคม 3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรึกตรองชั่งใจ โดยตนเองแล้วตัดสินใจไปตามแต่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ 5 คือ เห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนขัดสิทธิของผู้อื่น ขั้นที่ 6 ซึ่งสูงสุด แสดงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์

(ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524 : 29 - 30)

ถ้าพิจารณาพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นของโคลเบอร์กในแง่ของสติปัญญา และ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จะพบว่าในขั้นต้นสติปัญญาและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีน้อยมาก และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามอายุและพัฒนาการของสติปัญญาจนถึงขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งพบได้น้อยคนเช่นกัน ปัจจัยที่บีบบังคับให้พัฒนาการทางจริยธรรมไม่ถึงขั้นสูงสุดนั้น ส่วนใหญ่มาจากอิทธิพลทางสังคมที่มีข้อบังคับเข้มงวด ไม่เปิดโอกาสให้บุคคลเป็นอิสระในความคิดและการกระทำ ไม่ให้โอกาสได้ฝึกหัดการมีเหตุผล และการเคารพตนเอง หรือเป็นสังคมที่มีการปิดกั้นไม่ยอมให้หลักความคิดและวิธีปฏิบัติของบุคคลในสังคมอื่น ๆ รั่วไหลเข้าไปได้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524 : 19)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมส่วนใหญ่เชื่อว่าจริยธรรมมีการพัฒนาตามลำดับขั้น และการพัฒนาทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางสังคม

4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นที่ยอมรับของสังคมมีพฤติกรรมอีกพวกหนึ่ง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2520 : 5) กล่าวว่า เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมคือ พฤติกรรมในสถานการณ์ที่เข้าชวนใจ หรือสภาพที่ยั่ว ให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การลักขโมยการกล่าวเท็จ อาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งมีจริยธรรมสูงควรงดเว้นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์นี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่า ด้านอื่น ๆ ของจริยธรรม ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางที่ดีหรือเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

สาเหตุของพฤติกรรมในสถานการณ์ยั่ว

สถานการณ์ยั่ว (Temptation Situations) คือสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะชักจูงใจให้บุคคลกระทำขัดกับกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกฎเกณฑ์ที่ได้วางเป็นหลักปฏิบัติอยู่เดิมในที่นั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวบางประการ เช่น ได้วัตถุสิ่งของที่ต้องการ ได้รับรางวัลหรือคำชมเชย เป็นต้น

พฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ยั่ว แบ่งออกได้เป็น พฤติกรรมโกง ขโมย การโกหก และการกระทำที่ขัดกับคำสั่งของเจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจ การวัดพฤติกรรมสถานการณ์ยั่ว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การให้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามได้กว้างขวางเกี่ยวกับพฤติกรรมหลายชนิด ในหลาย ๆ สถานการณ์ แต่ผู้วิจัยก็ไม่สามารถจะมั่นใจในตอบประเภทนี้ได้มากนัก ส่วนการวัดพฤติกรรมโดยตรง ในห้องเรียนหรือในห้องปฏิบัติการสามารถทำให้ผู้วิจัยแบ่งผู้ถูกศึกษาออกเป็นผู้ซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์ได้อย่างแน่ชัด แม้จะมีจำกัดเกี่ยวกับลักษณะของสถานการณ์ที่ใช้อยู่บ้าง แต่นักวิจัยทางด้านนี้ก็นิยมใช้การวัดพฤติกรรมจริง มากกว่าการใช้แบบสอบถาม

ไรท์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2520 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1971 : 74) กล่าวว่าพฤติกรรมในสถานการณ์ที่ยั่วยุเป็นผลของการ ตัดสินใจของบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสามประเภท ประเภทแรกคือ ลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความเชื่อเชิงจริยธรรม ความสามารถในการบังคับตน ความฉลาด ความภาคภูมิใจ ความวิตกกังวล ความไวต่อสิ่งยั่วยวนใจ และลักษณะบุคลิกภาพบางประการ ซึ่งหมายถึง การแสดงอาการทางประสาท (Neuroticism) และบุคลิกภาพบางประการ ซึ่งหมายถึง การแสดงอาการทางประสาท (Neuroticism) และบุคลิกภาพแสดงตน (Extroversion) ประเภทที่สอง คือ ลักษณะสำคัญของสถานการณ์ยั่วยุ เช่น ความเสี่ยงต่อการถูกจับได้ คุณค่าของรางวัลที่จูงใจให้อยากได้ และการมีตัวแบบซึ่งกระทำความดีหรือชักจูงให้กระทำความชั่ว สาเหตุประเภทสุดท้าย คือ ลักษณะของสังคมหรือกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ซึ่งอาจมีกฎเกณฑ์ ความเชื่อถือ และปทัสฐานที่แตกต่างกัน อันเป็นสาเหตุให้บุคคลจากสังคมหนึ่งมีความซื่อสัตย์มากหรือน้อยกว่าบุคคลในสังคมอื่น ๆ ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่วยุ

สำหรับงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรม (พฤติกรรมทางจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ เป็นต้น หรือพฤติกรรมในสถานการณ์ที่ยั่วยุให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ เช่น การโกงสิ่งของ การลักขโมย และการโกหก เป็นต้น) (ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันมัจฉานิก. 2520 : 5 - 6) ได้แก่ งานวิจัยของ เครบส์ (Psychology Today : An Introduction. 1972 : 149 ; citing Krebs. 1964) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการโกงกับจิตลักษณะของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพลังอีโก้ (ประกอบด้วยระดับสติปัญญาและความสนใจเอาใจใส่ของบุคคล) จากการวิจัยนี้ได้พบผลที่แสดงว่า ระดับจริยธรรมและพลังอีโก้ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกงของผู้ถูกศึกษาอย่างเชื่อมั่นได้กล่าวคือ ผู้มีพลังอีโก้หรือผู้มีจิตใจแค้นนั้นจะโกงมากกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำ เมื่อเขามีระดับจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ แต่ถ้าเป็นผู้มีระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์และมีพลังอีโก้สูงแล้วจะมีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่า ผู้มีพลังอีโก้

ตัวอย่างเชื่อมั่นได้และจากงานวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิก. 2520 : 6 - 8) ซึ่งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การโกงของวัยรุ่นกับจิตลักษณะ 2 ด้าน คือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต โดยทำการทดลองในห้องปฏิบัติการให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 13 - 25 ปี จากครอบครัวฐานะปานกลางและต่ำในกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน เล่นเกมเสี่ยงโชค เพื่อชิงรางวัลในสถานการณ์ยั่ว (ผู้เล่นอาจโกงคะแนนได้โดยไม่คาดว่าจะมีผู้รู้เห็น) โดยประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ สถานการณ์ที่ผู้เล่นเกมจะได้รับรางวัลในทันทีถ้าได้คะแนนสูงตาม เกณฑ์กับอีกสถานการณ์หนึ่งซึ่งผู้เล่นเกมจะต้องรอรับรางวัลถึงสองอาทิตย์ และได้จัดให้วัยรุ่นที่ เข้าเล่นเกมได้พบตัวแบบ 4 ลักษณะ คือ ตัวแบบประเภทอายผู้อื่นและดีใจที่ตนไม่ได้โกง ตัวแบบประเภทอายใจตนเองและดีใจที่ตนไม่ได้โกง ตัวแบบประเภทอายผู้อื่นและเสียใจที่ตน ไม่ได้โกง และตัวแบบประเภทอายใจตนเองและเสียใจที่ตนไม่ได้โกง วัยรุ่นอีกจำนวนหนึ่ง ไม่มีตัวแบบ ผู้ที่มีจริยธรรมสูงและผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง โกงมากกว่าผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ต่ำ แต่วัยรุ่นที่อยู่ในสถานะชลอรางวัล และสถานะที่มีตัวแบบซึ่งกระทำความผิดนั้น วัยรุ่นที่มีจริยธรรมสูง จะโกงน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่าลักษณะทางจริยธรรมไม่สามารถควบคุมวัยรุ่นที่อยู่ใน สถานะยั่วใจสูงให้งดการโกงได้

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม แต่อายุไม่ได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย การโกง การขโมย การโกหก การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนร่วม เป็นต้น และพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังประสบอยู่มากกว่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย เชิงจริยธรรมของบุคคลเพียงอย่างเดียว (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2522 : 12) และด้วย เหตุนี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เช่น การกล่าวเท็จหรือการโกหกจึงมีแนวโน้มที่สูงเพิ่มขึ้นตาม ระดับอายุได้ เนื่องจากบุคคลไม่สามารถต้านทานการยั่วใจได้ ทำให้มีพฤติกรรมไปตามผลักดัน ของสภาพแวดล้อมเพียงเพื่อสนองผลประโยชน์ให้เกิดกับตนเองมากที่สุด

5. ทฤษฎีว่าด้วยความคิด (Theory of Mind)

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์นั้นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นมนุษย์มักมี การสร้างความคิดเกี่ยวกับบุคคลอื่นและสภาพการณ์ทางสังคม มีการตีความการกระทำของบุคคล

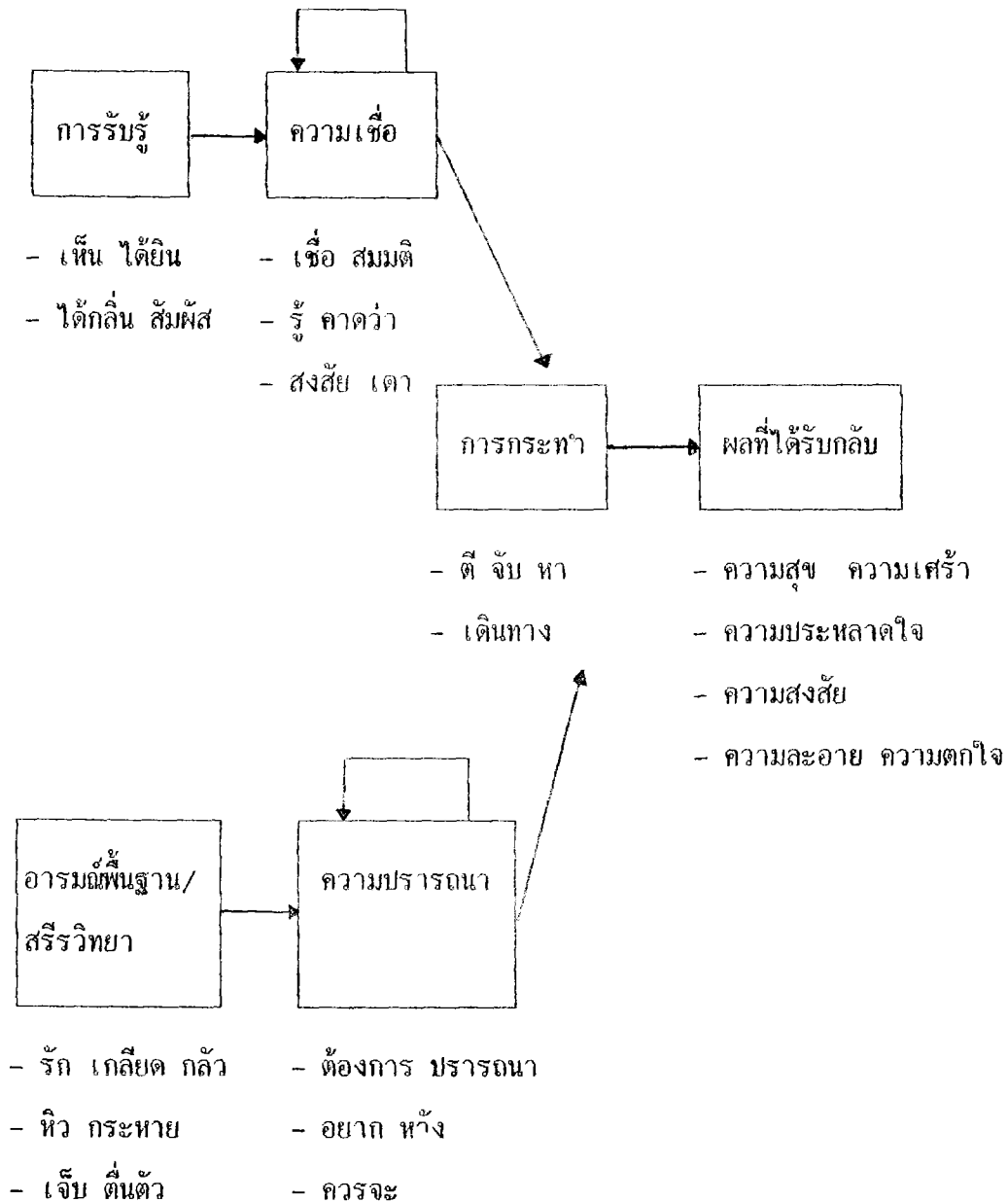
และทำนายว่าถ้ามีสถานการณ์แบบนี้เกิดขึ้น บุคคลนั้นจะกระทำอะไร ซึ่งความคิดเหล่านี้ไม่ได้เป็นสูตรที่ตายตัว แต่เป็นการคิดหาความเป็นไปได้ในเชิงทำนาย เช่นเดียวกับการพิสูจน์และทำนายเชิงวิทยาศาสตร์ มีการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการอธิบาย การสร้างหลักเกณฑ์ทางความคิดของมนุษย์เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายหรือทำนายการกระทำของบุคคลก็มีลักษณะทำนองเดียวกับการสร้างทฤษฎีที่เป็นตนเองขึ้นมา ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างก็มีความเป็นนักทฤษฎีอยู่ในตัวเองทั้งนั้น แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่แล้ว เด็กจะมีลักษณะของนักทฤษฎีมือใหม่ที่รู้หลักของทฤษฎีและสามารถจับประเด็นที่เด่น ๆ ได้ แต่ยังไม่มีความคล่องแคล่วในการทำงานการประยุกต์ใช้และเข้าใจความแตกต่างของทฤษฎี (ปัทมรา รัตตะรังสี. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Wellman. 1990 : 10).

นักวิจัยทางจิตนิยม (Mentalistic Psychology) เชื่อว่าทฤษฎีที่มนุษย์สร้างขึ้นทางความคิดเพื่อนำมาใช้ในการอธิบายหรือทำนายการกระทำของบุคคลอื่นก็คือ "ทฤษฎีว่าด้วยความคิด" (Theory of Mind) ซึ่งนำการให้เหตุผลทางสภาวะภายใน (Mental State) มาใช้อธิบายการกระทำของบุคคล โดยบุคคลจะมีทฤษฎีว่าด้วยความคิดเกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก (อายุประมาณ 3 - 4 ปี) และมีการพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยความคิดเพิ่มขึ้นตามอายุ หลังจากที่เด็กเรียนรู้ เด็กเริ่มมีการแสดงความเข้าใจใหม่ ๆ เกิดขึ้นในเรื่องการรับรู้ การกระทำและการพูด เด็กเริ่มรู้ว่าตนเองและผู้อื่นมีสิ่งต่าง ๆ อยู่ในจิตใจ (Mind) เช่นความเชื่อ ความสงสัย ความประหลาดใจ จินตนาการ และการเสียดสี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นได้ เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กเริ่มที่จะคำนึงถึงสภาวะภายในจิตใจ (Mental State) ของตนเองและของผู้อื่น เรียนรู้ว่ามีมนุษย์มีความเชื่อ ความต้องการ และความตั้งใจ ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้จะช่วยเด็กมีการพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยความคิดขึ้นมา (ปัทมรา รัตตะรังสี. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Olson Astington and Harris. 1988 : 1)

ทฤษฎีว่าด้วยความคิดเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของจิตใจ (Mind) หรือที่เราเรียกว่าสภาวะภายในจิตใจ (Mental State) ของบุคคล (เช่น ความตั้งใจ ความเชื่อ แรงจูงใจ อารมณ์ เป็นต้น) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะภายในจิตใจ (Mental State) กับโลกที่เป็นจริง (Real World) และความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะภายในจิตใจ (Mental State) กับพฤติกรรม (Rakowizz. 1990) บางคนก็เรียกทฤษฎีว่าด้วยความคิดว่าทักษะในการอ่านใจ (Mindreading) (Smith and Cowie. 1991 : 129) ความเข้าใจ

เกี่ยวกับความคิดนี้เป็นความสำเร็จที่สำคัญในวัยเด็กเนื่องจากความรู้เกี่ยวกับความคิดเป็นแกนกลางของความเข้าใจในทัศนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานของความเข้าใจทางสังคม (Social World) อีกด้วย (ปัสรา รัตตะรังสี. 2537 : 24)

การทำความเข้าใจสภาวะภายในของบุคคลซึ่งเป็นสภาวะที่ไม่สามารถกำหนดให้เป็นรูปธรรมได้อย่างแน่นอน ดังนั้นในการกล่าวถึงมโนทัศน์ของจิตใจจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อพื้นฐานว่ามโนทัศน์ของจิตใจเป็นสภาวะภายในของบุคคลที่มีอยู่จริง เช่นเดียวกับที่เราเชื่อในเรื่องของวัตถุ มีความเป็นไปได้ที่เราสามารถทำนายหรืออนุมานสภาวะภายใน โดยอาศัยการกระทำของบุคคลนั้น (อรุณรัตน์ พิมพ์สุตะ. 2533 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Wellman. 1987) ในแนวคิดของทฤษฎีว่าด้วยความคิดนั้นเชื่อว่าการกระทำภายนอก (Covert Action) ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาวะทางความคิดภายใน เช่น ความเชื่อและความปรารถนา ซึ่งเวลแมน และบาร์ท (Wellman and Bartch. 1988) ได้เสนอโมเดลในการให้เหตุผลการกระทำของมนุษย์โดยให้ความเชื่อและความปรารถนา ดังนี้

ภาพประกอบ 1 โมเดลการใช้เหตุผลทางความเชื่อ - ความปรารถนา (Belief - Desire Reasoning)

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก David F. Bjorklund (1995)

จากภาพประกอบ 1 เวลแมน และบาร์ท (Wellman and Bartch. 1988) พยายามที่จะอธิบายและทำนายการกระทำของบุคคลในรูปของความปรารถนา ความรู้ ความต้องการ ความคาดหวัง ของบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถแบ่งอย่างคร่าว ๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ความเชื่อ (รวมถึงความรู้ ข้อกำหนด ความคิด ความคิดเห็น และความเข้าใจของบุคคล) และความปรารถนา (รวมถึงทัศนคติ ค่านิยม การบังคับตนเอง (Self - Imposed Obligations) และความพะเยอทะยาน)

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการความสามารถปิดบังความจริงซึ่งโดยทั่วไป การปิดบังความจริงบุคคล จะมีการปิดบังความจริงแบบไม่เปิดเผยข้อมูลความจริง หรือการปฏิเสธที่จะบอกข้อมูลความจริงให้แก่บุคคลอื่นเพื่อไม่ให้บุคคลอื่นทราบข้อมูลความจริงนั้นและการปิดบังความจริงแบบการบอกข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลเบี่ยงเบนจากข้อมูลจริงซึ่งทำให้บุคคลอื่นทราบข้อมูลเท็จมีความเชื่อที่ผิด สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ การศึกษาพัฒนาการความสามารถปิดบังความจริงผู้วิจัยได้ศึกษาความสามารถปิดบังความจริงในลักษณะแบบการปิดบังความจริงทั้ง 2 ลักษณะ กล่าวคือ การปิดบังความจริงแบบไม่เปิดเผยข้อมูลความจริง และการปิดบังความจริงแบบการเปิดเผยบอกข้อมูลเท็จ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของการปิดบังความจริง พบว่าการปิดบังข้อมูลความจริงเป็นรูปแบบวิธีหนึ่งของการโกหก (Ekman. 1988 : 230) และถ้าหากการโกหกมีเจตนาเพื่อจะหลอกลวงความเชื่อจึงถือว่าเป็นพฤติกรรมหลอกลวงอย่างหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเอกสารและงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโกหก และการหลอกลวงของเด็กร

6.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการโกหก

ความหมายของการโกหก

นักบุญออกัสตินุส (Falkenberg. 1982 ; citing Saint Augustinus. n.d.) ในยุคสมัยกลางได้กล่าวว่า การโกหก หมายถึง การพูดในบางสิ่งบางอย่างซึ่งทำให้เกิดความเชื่ออย่างผิด ๆ

สำหรับในยุคต่อมานี้ การโกหก หมายถึง การติดต่อกับผู้อื่นโดยกล่าวในสิ่งที่ไม่เป็นจริงหรือบิดเบือนจากความจริง โดยพยายามที่จะหลอกลวง (A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. 1986 : 301)

จากพจนานุกรมฉบับนักเรียนของเวบสเตอร์ (Webster's School Dictionary. 1980 : 516 - 517) การโกหก หมายถึง การสร้างสถานการณ์ที่ไม่จริงโดยมีเจตนาที่จะหลอกลวง หรือมีเจตนาที่จะกล่าวในสิ่งที่ไม่จริง ซึ่งตรงกับในพจนานุกรมจิตวิทยาของ ลองแมน (Longman Dictionary of Psychology and Psychiatry. 1981 : 434) แต่ได้แยกออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ไม่ใช่พยาธิสภาพ จะพบในเด็กหรือผู้ใหญ่ที่หลีกเลี่ยงการลงโทษ หรือการป้องกันผู้อื่นให้พ้นอันตราย (White Lies)
2. การโกหกที่เกิดจากความผิดปกติของพยาธิสภาพ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของพวกที่ต่อต้านสังคม และอาจเป็นอาการผิดปกติทางสมองซึ่งเป็นผลจากการที่ศีรษะได้รับบาดเจ็บ พยาธิสุราเรื้อรัง ดื่มแอลกอฮอล์แต่กำเนิดหรือเยื่อหุ้มสมองอักเสบ

นอกจากนี้ ในการตรวจสอบนิยามของการโกหกตามทัศนะของเพียเจต์ (Piaget. 1960 : 137 - 138) ซึ่งศึกษาการให้ความหมายของการโกหกในเด็กอายุ 6 - 12 ปี พบว่าเด็กอายุ 6 - 7 ปีให้ความหมายของการโกหกว่า หมายถึง การพูดสิ่งที่ไม่เป็นจริงโดยไม่คำนึงถึงว่า การโกหกนั้นเกิดจากเจตนาของผู้พูด หรือความผิดพลาดของผู้พูด เช่น ส่องบวกสองเท่ากับห้าเด็กจะบอกว่าเป็นการโกหก และเมื่อเด็กมีอายุ 10 - 12 ปี จะให้ความหมายที่ชัดเจนได้ว่าการโกหก หมายถึง การพูดสิ่งที่ไม่เป็นจริง โดยผู้พูดมีเจตนาจะหลอกลวงผู้ฟัง

พจนีย์ สุระสรangk (2535 : 9) กล่าวว่า การโกหก หมายถึง การกล่าวในสิ่งที่ไม่เป็นจริงโดยมีเจตนาที่จะหลอกลวงผู้ฟังเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นให้พ้นผิด

เมื่อพิจารณาความหมายของการโกหกดังกล่าว สรุปได้ว่า การโกหก หมายถึง การพูดในสิ่งบางอย่างที่ไม่ตรงตามจริง หรือบิดเบือนจากความจริง โดยมีเจตนาที่จะหลอกลวงผู้ฟังเพื่อทำให้เกิดความเชื่อที่ผิด

พัฒนาการโกหก

เพ็ค และฮาวิกเฮิร์ช (Peck and Havighurst) กล่าวว่า จริยธรรมอันดีงามเป็นลักษณะเฉพาะพิเศษของบุคลิกภาพ อันประกอบด้วยการสามารถควบคุมตัวเอง รู้สึกถึงความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถสนองตอบต่อระเบียบกฎเกณฑ์ของพ่อแม่ ของศาสนา และของสังคม วัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง เช่น มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อเวลา ต่อทรัพย์สินของผู้อื่นตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในวาจา หมายถึง การไม่พูดโกหกซึ่งมีพัฒนาการตามลำดับอายุ ดังนี้ (ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน. 2525 : 10 - 11 ; อ้างอิงมาจาก Peck and Havighurst. 1960)

ปกติ 3 - 4 ขวบ ไม่รู้จักการโกหก เว้นแต่ว่าเด็กเห็นคนละอย่างกับเราเท่านั้น แต่อาจมีสาเหตุ เช่น

- พูดปดเพราะพูดไม่ชัด หรือพูดไม่ถูก หรือติดอ่าง ทำให้ต้องโกหกโดยไม่ตั้งใจ
- พูดปดเพราะความไม่รู้
- พูดปดเพราะไม่เข้าใจ เช่น คิดว่า ข้างมีเขา

เด็กก่อนอายุ 4 ขวบ สมอบยังไม่พัฒนาพอที่จะแยกเรื่องจริงออกจากเรื่องเล่าได้ ฉะนั้นเด็กก็จะเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ฟังมาตามความสามารถของสมอบ

เด็กอายุ 5 ขวบ เริ่มจะบอกความแตกต่างระหว่างเรื่องที่แต่งขึ้นเองกับเรื่องจริงและเด็กมัก จะขยายเรื่องในการเล่านิทาน หรือเล่าเรื่องที่เกิดขึ้น เช่น คอยอดว่า เขาเก่งกว่าของของเขาดีกว่า เขาทำได้ดียิ่งกว่าโน้นอย่างนี้

เด็กอายุ 6 ขวบ มักจะพูดปดถ้าถูกถามตรง ๆ เมื่อทำผิดหรือพูดปด เพื่อจะปกป้องตัวเองให้รอดจากการถูกลงโทษ ในบางคนแม้จะไม่พูดปดเมื่อทำผิด แต่เวลาเล่นการเล่นจะชี้โก่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตนเป็นฝ่ายแพ้

เด็กอายุ 7 ขวบ เริ่มรู้ว่าการโก่ง การพูดปด เป็นสิ่งไม่ดี ฉะนั้นมักไม่ใคร่จะพูดปด

เด็กอายุ 8 ขวบ มักพูดความจริงในสิ่งที่เขาเห็นว่าสำคัญ และสามารถบอกความแตกต่างระหว่างเรื่องตลก เรื่องไม่กับความจริงได้ รับผิดชอบในการกระทำของตน เมื่อทำผิดจะรับสารภาพแสดงความเสียใจและขอโทษเมื่อทำผิด

เด็กอายุ 9 ขวบ ส่วนมากจะซื่อสัตย์ อาจพูดปดบ้างในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่สำคัญ เช่น พูดปดเพื่อที่จะช่วยน้อง หรือเมื่อถูกถามว่า ล้างมือแล้วยังจะกินกำลังจะรับประทานขนม เด็กอาจจะพูดปดว่าล้างมือแล้วเพราะกำลังจะรับประทานอาหารอยู่แล้ว แต่การรู้จักรับผิดชอบเมื่อทำผิดจะมีมากขึ้น

พริยา ธาราพิสุทธกุล (พริยา ธาราพิสุทธกุล. 2530 : 111 - 112) กล่าวว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 4 ปี มองยังไม่เจริญเติบโตพอที่จะแยกระหว่างความจริงกับความเท็จจริงได้ มักจะพูดไปตามความสามารถของสมองที่จะพอจะจำได้ แต่พอเข้าปีที่ 5 เด็กเริ่มแยกความจริงออกจากความเท็จได้แล้ว เพราะฉะนั้น ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป พ่อแม่สามารถสอนความซื่อสัตย์ให้กับเด็กได้ตั้งแต่อายุ 6 ปี เริ่มเรียนรู้จักป้องกันตนเองมีเล่ห์เหลี่ยมมากขึ้น เช่น พูดบดเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษ เล่นโก่งเมื่อรู้ว่าตนเองกำลังจะแพ้ เป็นต้น แต่พออายุ 6 ปีไปแล้ว เด็กเริ่มมีความซื่อสัตย์มากขึ้น กล้ายอมรับความจริง รับผิดชอบในการกระทำของตน และไม่ค่อยพูดโกหกหรือเล่นโก่ง ดังนั้น ในช่วงวัย 5 - 6 ปี เป็นระยะเหมาะแก่การสอน

ลักษณะของการพูดโกหกของเด็ก

จากการศึกษาลักษณะการพูดโกหกในเด็กสามารถแบ่งชนิดของการพูดโกหกได้ ดังนี้ การพูดตรงข้ามกับความเป็นจริง (Simple Reversal of the Truth) การพูดเกินความจริง (Exaggerations) พูดเสริมแต่งและปลอมขึ้น (Fabrication) เช่น เด็กเล่าเรื่องผจญภัย ตอนปิดเทอมซึ่งความเป็นจริงเป็นเพียงแต่ไปเที่ยวที่เขาดินเท่านั้น เป็นต้น พูดโกหกแต่งเรื่องขึ้นเอง (Confabulations) เช่น ถูกถามเกี่ยวกับเรื่องงานที่สั่งให้ทำแต่เด็กยังไม่ได้ทำ เด็กจำเป็นต้องแต่งเรื่องขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ มีอีกลักษณะหนึ่งของการพูดโกหก คือ การกล่าวโทษ (Wrong Accusation) เช่น เด็กทำนมหกแล้วโยนความผิดไปให้พี่สาว เป็นต้น

จะเห็นว่าการพูดโกหกในเด็กนั้นอาจเป็นการพูดโกหกโดยสติปัญญา (Intellectual Lie) ซึ่งเป็นการพูดโกหกเพื่อแก้ตัว จับผิดได้ยาก ทำให้ผู้ที่พูดโกหกได้รับประโยชน์ เด็กบางคนอาจพูดโดยไม่ใช้สติปัญญา ลักษณะนี้จับผิดได้ง่าย มักพบในเด็กและกลุ่มสติปัญญาอ่อน เด็กบางคนพูดโกหกแบบเพ้อฝัน (Fantastic Lie) ถ้าเป็นเด็กโตถือว่าเป็นการพูดโกหกที่มีพยายาสภาพของจิตใจ (อาพรล สุอำพัน. 2538 : 213 - 214)

ส่วนประสพ รัตนกร กล่าวว่า ลักษณะของการพูดโกหกในเด็กมีหลายประเภท

ลักษณะของการพูดโกหก ในเด็กมีหลายประเภท ได้แก่

1. พวกโกหกจริง พูดตรงกันข้ามกับการกระทำ เช่น พ่อทำขนมแตกกลับปฏิเสธเด็ดขาดว่า "ผมเปล่า ๆ ไม่รู้เรื่องมันแตกเอง".
2. พวกมั่วหรือขยายความ เช่น สอบไล่ปลายปีเกือบตกได้ 60% แต่พอมาคูกลับรายงานไปคนละเรื่อง กลายเป็นว่าสอบได้ 80 - 90 %

3. พวกปั่นน้ำเป็นตัวคือ ไม่มีเรื่องเลย แต่สร้างมันขึ้นเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ พุดออกมาเหมือนกับว่าเคยเห็นอะไรมา หรือเคยไปไหนมาเป็นเรื่องเป็นราว ทั้ง ๆ ที่อยู่บ้านนั่นเอง

4. พวกต่อเติมเรื่อง พวกนี้อาศัยเค้าเรื่องเดิมแล้วสร้างความขึ้นได้อย่างสนิทสนม เช่น เห็นเพื่อนทะเลาะกันเล็กน้อย แต่ไปบอกอาจารย์ว่าเพื่อนตีกันหัวแตก ทำให้อาจารย์ตกใจได้

5. พวกกล่าวโทษ กล่าวหาคนโน้นคนนี้ หรือสิ่งโน้นสิ่งนี้ไม่เป็นความจริง เช่น กล่าวหาว่าคนรับใช้มารังแกบ้าง พี่เลี้ยงแกล้งบ้าง หรือเรียกร้องความสนใจด้วยประการต่าง ๆ (ประสพ รัตนกร. 2526 : 222 - 223)

สาเหตุที่เด็กโกหก

อาพอล สุอาพันธ์ กล่าวว่า สาเหตุที่เด็กโกหกมีดังนี้ (2538 : 213 - 214)

1. เป็นการพูดโกหกเพื่อปกป้องตนเอง (Lying in self-defense) เด็กพูดปดเพื่อปกป้อง ตนเองจากความกลัวการลงโทษ ถูกดู ถูกตี ซึ่งเด็กมักจะเรียนรู้ว่าการพูดปดจะช่วยปิดบังความผิดและทำให้เขาปลอดภัย ในทางปฏิบัติมักพบว่ายิ่งบิดามารดาลงโทษเด็กรุนแรงเท่าไรก็ยิ่งทำให้เด็กพูดโกหกมากขึ้นเท่านั้น ในครอบครัวที่กดขี่ ข่มขู่ และลงโทษเด็กอย่างรุนแรงด้วยความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ จะทำให้เด็กใช้วิธีการพูดปดเป็นการป้องกันตนเองและติดเป็นนิสัย

2. เป็นการพูดโกหกโดยเลียนแบบผู้ใหญ่ (Lying in Imitation of Adult Behavior) บิดามารดามักไม่ได้ตระหนักหรือระวังว่าสิ่งที่ทำให้ลูกหรือปฏิบัติต่อลูกเป็นการส่งเสริมให้เด็กเป็นคนพูดโกหก เช่น ให้ลูกบอกกับผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาว่าพ่อแม่ไม่อยู่ เป็นต้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ใหญ่ทำให้เด็กมีมโนทัศน์ว่าการพูดโกหกนั้นทำได้ ไม่ใช่สิ่งผิด ไม่ใช่สิ่งเสียหายทำให้เด็กเลียนแบบและนำไปใช้จนติดเป็นนิสัย ทำความลำบากใจให้กับบิดามารดาซึ่งกระทำเป็นตัวอย่างมาก่อนเป็นอันมาก

3. เป็นการพูดโกหกเพื่อให้ได้รับความสนใจและคำชมเชย (Lying in Order to Receive Attention and Admiration) เด็กบางคนพยายามทำให้ตนเองเป็นที่สนใจหมู่เพื่อนฝูง อาจเนื่องมาจากเด็กมีปมด้อย และขาดความมั่นใจลงทางใจ หรือเด็กที่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่สงบเงียบ ไม่มีอะไรตื่นเต้น เด็กมักจะต้องการที่จะได้รับความสนใจจึงสร้างเรื่องผจญภัยขึ้น และเมื่อถูกเพื่อนหรือผู้ใหญ่ซักถามรายละเอียด ก็จะทำให้เขาต้องพยายามสร้างรายละเอียดของ

เรื่องขึ้นมาให้สมจริงเหตุการณ์อย่างนี้ถ้าเกิดขึ้นบ่อย ๆ ก็จะเป็นการส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการสร้างเรื่องโกหกให้มากขึ้นและชำนาญขึ้น

ส่วนสาเหตุที่เด็กโกหก ซึ่งกล่าวไว้โดย ประสาร ทิพย์ธารา (2521 : 107 - 108) มีดังนี้ คือ

1. เพื่อป้องกันตัวเอง
2. เลียนแบบผู้ใหญ่
3. การพูดโดยหวังที่จะให้ผู้อื่นชมเชย
4. การพิการทางกายหรือโรคมัยไข้เจ็บ
5. กลุ่มพวกชักจูงไป

ประภาพันธ์ กรโกสียากจ (2527 : 326) กล่าวว่า เด็กชอบพูดชอบเล่าตามประสาเด็กไม่ต้องถือเป็นผิด เพราะเป็นธรรมชาติระยะนั้น ๆ ของเด็ก แต่ถ้าโตแล้วพูดโกหกอยู่เรื่อย ๆ ก็ต้องแก้ไข และยังได้กล่าวถึงการแสดงออก เหตุผล และวิธีการแก้ไข ดังนี้

การแสดงออกของการโกหก หมายถึง

- พูดไม่จริง พูดเกินความจริง
- พูดเรื่อยเปื่อย

เหตุผลหรือสาเหตุที่ทำให้เด็กพูดโกหก

- เพื่อพ้นในวัยเด็ก
- ทำให้รู้คุ้นเคยกับเรื่องน่ากลัวที่เกิดกับตนเอง
- พบเรื่องน่ากลัวด้วยตนเอง แล้วสมมุติผู้อื่นรับเคราะห์แทน
- เรียกร้องความสนใจจึงพูดเกินความจริง
- เห็นผู้อื่นพูดไม่จริงแล้วได้ตักเตือนบ้าง
- พูดแก้ตัวให้พ้นผิด เพราะกลัวถูกลงโทษ
- ผู้ใหญ่ชอบพูดเป็นตัวอย่าง และสอนให้เด็กพูดโกหก
- ผู้ใหญ่ชอบพูดลอบเด็กในการพาไปหาหมอ เช่น จิตยาไม่เจ็บ

- ผู้ใหญ่สอนความจริงให้เด็กทางอ้อม เช่น เด็กหกล้ม ผู้ใหญ่ทำดีพื้น
- ผู้ใหญ่ชอบหลอกเด็ก ชูเด็ก
- ผู้ใหญ่ตอบคำถามเด็กโดยพูดไม่จริง และรำคาญที่เด็กซักถาม

วิธีการแก้ไข

- รับฟังเรื่องที่เด็กเพื่อค้น และสนุกกับการเล่านั้น และช่วยคิดแก้เมื่อเด็กรับทุกข์
- ช่วยให้เห็นความสำคัญของเด็ก
- แต่อย่าพูดโกหกเพื่อสิ่งไม่ดี ก็ไม่ควรสนับสนุน
- ต้องให้เด็กเห็นว่าการพูดจริงเป็นของดีควรกระทำ
- ถ้าเด็กทำผิดก็ต้องให้เด็กเข้าใจว่าการลงโทษอย่างยุติธรรมสำคัญที่สุด
- ผู้ใหญ่ไม่ควรวิตกกังวลในเรื่องพูดโกหกจนเกินไปจนกลายเป็นการระแวง
- ต้องอดทนฟังเรื่องที่เด็กเล่าทุกอย่างก็จะได้ความจริง
- ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการพูดตรงไปตรงมา
- ไม่สอนให้เด็กพูดโกหก
- สอนให้มีเหตุผลไม่หลอก
- ผู้ใหญ่พูดอะไรแล้วต้องรักษาสัญญา
- เด็กถามอะไรผู้ใหญ่ต้องตอบ อย่ารำคาญ และตอบจริง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการโกหก

เพียเจต์ (Piaget, 1932 : 135 - 158) ได้ศึกษาจริยธรรมในเด็กรวมถึงเรื่อง พัฒนาการด้านสัจกับการโกหกในเด็ก โดยทำการศึกษา 2 เรื่อง เรื่องที่ 1 ศึกษาความเข้าใจ เรื่องการโกหกของเด็ก เรื่องที่ 2 ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นเด็กอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 100 คน และใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

เรื่องที่ 1 เพียเจต์ให้เด็กนิยามความหมายของการโกหก พบว่า เด็กอายุ 6 - 7 ปี ให้ความหมายของการโกหกว่าหมายถึง การพูดสิ่งที่ไม่เป็นจริง โดยไม่คำนึงว่าการโกหกนั้น ผู้พูดมีเจตนาจะหลอกลวงหรือเกิดจากความผิดพลาด เช่น เมื่อบอกว่าสองบวกสองเท่ากับห้า เด็กจะบอกว่าโกหกจนกระทั่งเด็กมีอายุ 10 - 11 ปี จึงจะให้ความหมายที่แน่นอนว่าการโกหกหมายถึง การพูดสิ่งที่ไม่จริงโดยผู้พูดมีเจตนาจะหลอกลวงผู้ฟัง

เรื่องที่ 2 ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กจากเนื้อเรื่องที่เป็นสถานการณ์คู่
 4 รูปแบบ กล่าวถึงการกระทำของเด็ก 2 คน ที่มีเจตนาในการกระทำและผลที่เกิดตามมา
 แตกต่างกันประกอบด้วย 1. การพูดไม่เกินความจริง 2. การสร้างเรื่องให้ตลกขบขัน
 3. การพูดเพื่อเจ้อ 4. การพูดเตาที่ผิดพลาด

ตัวอย่างของเนื้อเรื่องในสถานการณ์คู่ได้แก่

- เด็กตัวเล็ก ๆ เดินไปบนถนนและพบกับสุนัขตัวใหญ่ซึ่งวิ่งไล่กัดเขา เมื่อเขากลับ
 บ้านจึงเล่าให้แม่ฟังว่าเห็นสุนัขตัวใหญ่เท่ากำวู
- เด็กกลับจากโรงเรียนมาถึงบ้านก็เล่าให้แม่ฟังว่าคุณครูให้คะแนนการสอบดี
 ทั้ง ๆ ที่ไม่เป็นความจริง ทำให้แม่กล่าวชื่นชมและให้รางวัลแก่เขา

แล้วตั้งคำถามว่า "เด็กสองคนใครโกหกมีความผิดมากกว่ากัน"

เด็กเล็กที่มีอายุ 6 - 7 ปี จะตอบว่าเรื่องแรกเป็นการโกหกที่มีความผิดรุนแรงมากกว่า
 เพราะเป็นสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ แต่เรื่องที่ 2 มีความผิดน้อยกว่าเพราะเป็นเรื่องที่อาจเกิดขึ้น
 ได้อีกทั้งยังดูผลจากที่แม่กล่าวชื่นชมและให้รางวัลด้วย จึงทำให้มีความผิดเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้
 เพียเจต์กล่าวว่าเนื่องจากในเด็กเล็กยังมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นรูปธรรม จึงตัดสินความ
 ผิดจากลักษณะภายนอกและผลแห่งการกระทำที่ได้รับ โดยไม่คำนึงถึงเจตนาของการกระทำ

สำหรับเด็กที่มีอายุ 10 - 11 ปี จะตัดสินความผิดโดยคำนึงถึงเจตนาของการกระทำ
 ด้วยจึงตัดสินว่าเรื่องที่ 2 มีความผิดมากกว่า เนื่องจากมีเจตนาจะหลอกลวง ส่วนในเรื่องที่ 1
 เป็นการพูดไม่เกินความจริงโดยไม่ได้ตั้งใจ

ผู้ที่ทำการศึกษาต่อมาในเรื่องเดียวกับเพียเจต์ (Piaget) คือ วิมเมอร์ และคนอื่น ๆ
 (Wimmer and others. 1984 : 1 - 30 ; อ้างอิงมาจาก พจนีย์ สุระสร้างค์. 2535 :
 23) ได้ทำการทดลองในเด็กอายุ 4 - 12 ปี เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการโกหก และการตัดสิน
 ใจเชิงจริยธรรมของเด็ก โดยเล่าเรื่องพร้อมกับใช้ตุ๊กตาเป็นตัวแสดงประกอบ สถานการณ์
 ในเรื่องที่เล่า 2 เรื่อง คือ ใช้เรื่องการโกหกที่เกิดจากเจตนาที่แตกต่างกัน ได้แก่ เจตนาจะ
 โกหกและไม่มีเจตนาจะโกหก แต่เกิดความผิดพลาดทำให้เหตุการณ์ผิดเบี่ยงไปจากความจริง
 อย่างมาก

เนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดลอง คือ

1. แม่กลับมาจากตลาดซื้อช็อคโกแลตสำหรับทำเค้กมาด้วย แม่ก็ช่วยแม่เก็บของเห็นช็อคโกแลตซึ่งชอบรับประทานจึงขอช็อคโกแลตแม่ และนำไปเก็บไว้ในตู้สีฟ้าที่อยู่ในห้องครัวโดยคิดว่าจะมารับประทานหลังจากที่ออกไปเล่น ในขณะที่แม่ก็ออกไปเล่นแม่ทำขนมเค้กและหยิบช็อคโกแลตจากตู้สีฟ้าออกมา แล้วนำที่เหลือไปเก็บไว้ในตู้สีเขียว หลังจากที่แม่ก็กลับมาในห้องครัวเพื่อจะรับประทานช็อคโกแลตพร้อมทั้งชวนน้องชายของเขามาด้วย น้องของแม่จึงถามว่า "รู้ว่าแม่เก็บช็อคโกแลต ไว้ที่ไหนรึเปล่า" แม่ก็ตอบว่า "รู้สิ ช็อคโกแลต อยู่ในตู้สีฟ้า"
2. เนื้อเรื่องเหมือนกันตรงที่ว่า แม่ก็ยังไม่อยากให้น้องชายรับประทานช็อคโกแลต จึงบอกว่าช็อคโกแลตอยู่ในตู้สีเขียว

จากนั้นจึงสอบถามเด็กว่า แม่ก็ในเรื่องใดโกหก ผลพบว่าเด็กอายุ 8 ปี จำนวนครึ่งหนึ่งจะบอกว่าแม่ก็ในเรื่องที่ 2 โกหก และเด็กอายุ 10 ปี ทั้งหมดจะบอกได้อย่างแน่นอนว่าเรื่องที่ 2 โกหก

ส่วนการตัดสินใจจริยธรรมนั้น จะให้เด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้รางวัลเป็นดาวทองหรือลงโทษโดยให้เป็นสีเหลี่ยมสีดำ พบว่าเด็กอายุ 4 - 6 ปี จะให้รางวัลแก่แม่ก็ในเรื่องที่ 2 มากกว่ามีจำนวนถึงร้อยละ 75

ผลการศึกษาที่ได้จึงสอดคล้องกับการศึกษาของเพียเจตที่ว่า ในเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี ยังตัดสินใจโกหกไม่คำนึงถึงเจตนาที่กระทำ

นอกจากนี้ การศึกษาของสตริชาร์ท และคนอื่น ๆ (Strichartz and others. 1990 : 211 - 220 ; อ้างอิงมาจากพจนีย์ สุระสรังค์. 2535 : 24) ได้ทำการตรวจสอบพัฒนาการของเด็กว่าเริ่มรู้จักแยกแยะเหตุการณ์ที่เป็นการโกหกและจริงโดยมีความเข้าใจกับผู้ใหญ่เมื่ออายุเท่าไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 150 คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือกลุ่มเด็กอายุ 3 ปี 5 ปี 7 ปี 11 ปี และผู้ใหญ่ แล้วให้ดูละครหุ่นกระบอก 8 เรื่อง ประกอบด้วยสถานการณ์ 3 รูปแบบ คือ 1) สถานการณ์ที่เป็นจริง 2) ผู้พูดเชื่อว่าเป็นจริง ผู้พูดเชื่อว่าเป็นการโกหก 3) ผู้พูดมีเจตนาจะหลอกลวงผู้ฟัง โดยเรื่องที่ 1 จะมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่จริงมากที่สุด ส่วนเรื่องต่อไปจะมีความเป็นจริงลดลงจนถึงเรื่องที่ 8 เป็นเรื่องที่ผู้พูดมีเจตนาจะหลอกลวงผู้ฟังมากที่สุด ผลพบว่า ในเด็ก 3 ปี ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องจริงกับโกหกได้ ส่วนเด็ก 5 ปี และ 7 ปี แยกแยะเรื่องจริงและโกหกได้

เฉพาะเรื่องที่แสดงความจริงหรือโกหกอย่างชัดเจน เด็ก 11 ปี เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กเล็กและผู้ใหญ่ โดยสามารถแยกแยะระหว่างเรื่องจริงและโกหกโดยสามารถพิจารณาความเชื่อของผู้พูดได้ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่และจากการศึกษาของ สตรีชาร์ท (Strichartz, 1990) พบว่า เด็กอายุ 4 ปี แยกการโกหกออกจากความจริงโดยพิจารณาเพียงข้อความที่แสดงให้เห็นว่าเป็นจริงหรือไม่ ส่วนในเด็กอายุ 9 ปีขึ้นไป จึงสามารถแยกการโกหกออกจากความจริงโดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย

ปีเตอร์สัน , ปีเตอร์สัน และไดแอน (Peterson, Peterson and Diane, 1983 : 1529 – 1535 ; อ้างอิงมาจากพจนีย์ สุระสรางค์, 2535 : 24) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านความเข้าใจเกี่ยวกับโกหกของเด็กโดยศึกษาในเด็กอายุ 5 – 11 ปี เปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ จำนวนทั้งหมด 200 คน ซึ่งแบ่งเป็น 5 กลุ่มมีอายุเฉลี่ย 5 ปี 8 ปี 9 ปี 11 ปี และ 33 ปี กลุ่มละ 40 คน อุปกรณ์ที่ใช้คือ วีดีโอที่แสดงโดยหุ่นกระบอก และบรรยายเสียงโดยผู้ใหญ่จากสถานการณ์ที่ไม่เป็นจริง 10 เรื่อง ได้แก่ 1) โหม้เกินความจริง 2) สบดसान 3) เคาอายุ 4) เคาทิศทาง 5) โกหกเพื่อบกป้องตัวเองโดยมีผลลัพธ์เป็นกลาง ๆ 6) โกหกเพื่อบกป้องตัวเองโดยมีผลลัพธ์ได้รับการเชื่อถือ 7) โกหกเพื่อบกป้องตนเองโดยมีผลลัพธ์ถูกลงโทษ 8) โกหกแบบบริสุทธิ์ 9) โกหกแบบตลก 10) โกหกเพื่อบกป้องผู้อื่น โดย 4 สถานการณ์แรก นำมาจากเพียเจต์ มีวิธีการคือ ให้เด็กดูวีดีโอทั้ง 10 เรื่อง จากนั้นถามเด็กว่าสถานการณ์ใดเป็นสถานการณ์ที่โกหกแล้วให้คะแนนหุ่นกระบอกในแต่ละเรื่องเพื่อประเมินจริยธรรมตั้งแต่ดีมากที่สุดจนถึงเลวมากที่สุด ทำการสัมภาษณ์ต่อเป็นรายบุคคลว่าเคยโกหกหรือไม่คิดว่าการโกหกเป็นสิ่งผิดหรือไม่ ทำไมจึงต้องโกหก และอะไรจะเกิดขึ้นเมื่อโกหก ผลการศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ใน 4 สถานการณ์แรกโดยในเด็กทั้ง 4 กลุ่ม จะมีความเข้าใจว่า ทั้ง 4 สถานการณ์ เป็นการโกหกน้อยลงตามระดับอายุส่วนในสถานการณ์ที่เป็นการโกหกเพื่อป้องกันตัวเองทั้ง 3 ข้อ ในทุกกลุ่มอายุตัดสินว่ามีความผิดมากที่สุด จากการสัมภาษณ์เฉพาะในกลุ่มเด็ก พบความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกหัวข้อที่สัมภาษณ์ จากการถามเด็กว่าเคยโกหก หรือไม่พบว่าเด็ก 5 ปีตอบว่าไม่เคยโกหกมาก่อนเป็นจำนวนร้อยละ 75 และลดลงตามระดับอายุ โดยเฉพาะเด็ก 11 ปี นั้นไม่มีคนใดที่ตอบว่าไม่เคยโกหกมาก่อนเลย แสดงว่าเด็กยิ่งมีอายุเพิ่มขึ้นจะมีการโกหกเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ส่วนคำถาม ที่ว่าการโกหกเป็นสิ่งผิดหรือไม่นั้น เด็กอายุ 5 ปี จำนวน

ร้อยละ 92 ตอบว่าเป็นสิ่งที่ผิดเสมอไป และจะต้องถูกทำโทษ (ร้อยละ 80) ลดลงตามระดับอายุโดยที่เด็กอายุ 11 ปี มีเพียงร้อยละ 28 ซึ่งตอบว่าไม่เป็นสิ่งที่ผิดเสมอไป และมีเพียงจำนวนเล็กน้อย (ร้อยละ 28) ที่เห็นด้วยกับการถูกทำโทษ

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการโกหกในเด็กวัยรุ่นของ วาสเวิร์ท และบราวน์นิง (Wasworth and Browning. 1986 : 50 ; อ้างอิงมาจาก พจนีย์ สุระสรางค์. 2535 : 25) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยประกอบด้วย 2 จุดมุ่งหมาย คือ เพื่อสำรวจถึงความหมายและประสบการณ์เกี่ยวกับการโกหกเป็นเชิงพรรณนาในเด็กวัยรุ่น และเพื่อดูความแตกต่างทางเพศในเรื่องเกี่ยวกับการโกหก โดยใช้การสังเกตทางคลินิกและวิธีจิตวิเคราะห์ พบว่า การพูดโกหกเป็นการบ่งบอกถึงลักษณะความไม่มั่นคงของบุคคลและพยายามที่จะต่อต้านความอ่อนแอ และเหตุผลในการโกหกของแต่ละเพศก็แตกต่างกัน คือการโกหกของเพศชายจะเกี่ยวกับความสำเร็จของตนเอง การปกป้องตนเอง โดยผ่านการแผ่อำนาจในทางที่ผิด ส่วนการโกหกในเพศหญิงเกี่ยวข้องกับเรื่องระหว่างบุคคล และการปกป้องตนเองเพื่อให้ตนเองเป็นบุคคลที่ดูน่ารักหรือดูดีในสายตาของผู้อื่น

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยนั้น พจนีย์ สุระสรางค์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการโกหกของเด็กในช่วงอายุ 5 - 11 ปี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเด็กที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางที่มีอายุ 5 - 10 ปี ซึ่งมีระดับอายุต่างกัน มีการโกหกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มเด็กที่ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางที่มีอายุระหว่าง 6 - 11 ปี ซึ่งมีระดับอายุต่างกัน มีการโกหกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มเด็กที่ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีการโกหกมากกว่ากลุ่มเด็กที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กนักเรียนจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตชุมชนมีการโกหกมากกว่าเด็กจากโรงเรียนชานเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งภูมิหลังของเด็กจากทั้ง 2 โรงเรียนพบว่า เด็กจากโรงเรียนในเขตชานเมือง บิดามารดาส่วนใหญ่รับราชการ มีฐานะ เศรษฐกิจทางสังคมสูงกว่าเด็กจากโรงเรียนในเขตชุมชน ซึ่งมาจากครอบครัวรายได้น้อย อาชีพค้าขาย แสดงให้เห็นว่าลักษณะพื้นฐานทางครอบครัวรวมถึงรายได้และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นมีอิทธิพลต่อการโกหกของเด็กอย่างเห็นได้ชัด

6.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการหลอกลวง

ความหมายของการหลอกลวง

จอร์คลัน (Bjorklund. 1995 : 21) ได้ให้ความหมายของการหลอกลวงว่า หมายถึง การที่บุคคล (ผู้ที่หลอกลวง) รู้บางสิ่งที่บุคคลอื่น (ผู้ที่ถูกหลอกลวง) ไม่รู้ จึงพยายามที่ทำให้เข้าใจผิด หรือบิดเบือนข้อมูลความจริง

เอคแมน (Ekman. 1988 : 231) ได้ให้ความหมายของการหลอกลวงว่า หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งตั้งใจทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิด โดยไม่มีสัญญาณเตือนก่อน และไม่ได้ถูกขอร้องจากกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ที่ถูกหลอกลวง) ให้กระทำเช่นนั้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 843) ได้ให้ความหมายว่า การหลอกลวง หมายถึง ล่อให้หลง ล่อให้เข้าใจผิด

เมื่อพิจารณาความหมายของการหลอกลวงดังกล่าวสรุปได้ว่า การหลอกลวงหมายถึง การกระทำของบุคคล (ผู้ที่หลอกลวง) ตั้งใจให้บุคคลอื่น (ผู้ที่ถูกหลอกลวง) เข้าใจผิดหรือมีความเชื่อที่ผิด

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการหลอกลวง

ชานเดอร์ และคนอื่น ๆ (Chandler and others. 1989 : 1263 - 1277) ศึกษาการหลอกลวงของเด็กอายุ 2 , 3 และ 4 ปี ซึ่งศึกษาการหลอกลวงของเด็กภายในห้องปฏิบัติการ เครื่องมือภายในห้องปฏิบัติการจะมีโต๊ะขนาด 92 X 82 ซม. พื้นผิวโต๊ะทำด้วยผ้าขนหนูที่สามารถลบรอยหมึกพิมพ์ได้โดยมีฟองน้ำอยู่ภายในห้องและบนโต๊ะด้านกว้าง 92 ซม. มีภาชนะฝาปิด (Container) เรียงกันอยู่จำนวน 4 ใบ ซึ่งฝั่งด้านตรงกับข้างกับภาชนะจะมีกล่องจุดเริ่มต้น (Start Box) ในการทดสอบเด็ก ผู้วิจัยแนะนำให้เด็กเข้าใจว่าจะมีตุ๊กตา (Puppet) ซ่อนสมบัติไว้ในภาชนะ ซ่อนสมบัติที่ 4 ใบ โดยไม่ให้ผู้อื่นหาสมบัติที่ตุ๊กตาซ่อนไว้ว่าอยู่ที่ภาชนะใบไหน ซึ่งการซ่อนสมบัติของตุ๊กตา ตุ๊กตาจะเดินจากจุดเริ่มต้น (Start Box) ที่อยู่ฝั่งด้านตรงข้ามกับภาชนะซ่อนสมบัติที่เรียงอยู่ 4 ใบ เป็นระยะทาง 82 ซม. ทำให้เกิดร่องรอยเท้า หมึกพิมพ์ บนพื้นผิวโต๊ะ หลังจากให้ผู้วิจัยทดสอบแนะนำเด็กให้เข้าใจพื้นฐานของเกมซ่อนหา (Hide - and - seek Games) แล้ว จึงจัดให้ผู้ช่วยวิจัย (หน้าม้า) ออกไปจากห้องปฏิบัติการ ผู้วิจัยที่ทดสอบเด็กบอกเด็กว่า เด็กต้องช่วยตุ๊กตาซ่อนสมบัติเพื่อไม่ให้ผู้ช่วยผู้วิจัยที่ออกไปจากห้อง และกลับมาหาสมบัติที่ตุ๊กตานำไปซ่อนไว้ว่าอยู่ในภาชนะใบไหน

ผลการทดสอบ เด็กในห้องปฏิบัติการการเล่นเกมส์ซ่อนหา พบว่า เด็กมีกลยุทธ์แบบต่าง ๆ ที่เด็กช่วยตุ๊กตาซ่อนสมบัติ เช่น วิธีปิดบังข้อมูล วิธีทำลายหลักฐานลบร่องรอยเท้าหมึกพิมพ์จริง ที่ตุ๊กตาเดินไปซ่อนสมบัติ การโกหกโดยบอกให้มองภาชนะผิดใบ วิธีสร้างร่องรอยเท้าเท็จ โดยไม่ทำลายหลักฐานร่องรอยเท้าเดิม และวิธีการหลอกที่หลอกมากที่สุด คือทำลายร่องรอยเท้าจริงที่ตุ๊กตาเดินทางไปซ่อนสมบัติ พร้อมกับสร้างร่องรอยเท้าเท็จ เพื่อไม่ให้ผู้ช่วยผู้วิจัย (หนาม้า) พบสมบัติที่ซ่อนไว้ว่า อยู่ที่ภาชนะใบไหน ซึ่งเด็กอายุ 2 ปี 3 ปี 4 ปี สามารถหลอกลวงได้ไม่แตกต่างกัน และพบว่า เด็กอายุ 2.5 - 3 ปี สามารถหลอกลวง (Deception) ได้

ต่อมา ฮารา และคนอื่น ๆ (Hala and others. 1991 : Abstract) การศึกษาพฤติกรรมหลอกลวงของเด็กวัยก่อนเรียนอายุ 3 - 4 ปี จำนวน 70 คน พบว่า เด็กอายุ 3 ปี เริ่มมีการหลอกลวงได้

ลาเฟเนียร์ และคนอื่น ๆ (Lafreniere and others. 1990 : Abstract) ศึกษาพฤติกรรมหลอกลวงและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน และเด็กชั้นประถมศึกษาชาวแคนาดา จำนวน 60 คน ที่มีอายุระหว่าง 3.4 - 8.7 ปี โดยการบันทึกวิดีโอตรวจสอบพฤติกรรมหลอกลวงปิดบังของเด็กในการทดสอบให้เด็กเล่นเกมพบว่ามีตุ๊กตาซ่อนสมบัติ เด็กอายุ 4 ปี เริ่มมีพฤติกรรมหลอกลวงได้

โซเด้น (Sodian. 1991 : 173 - 188) ได้ศึกษาเพิ่มเติมโดยศึกษาพัฒนาการหลอกลวงของเด็กวัยก่อนเรียน โดยทำการทดลองกับเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 145 คน อายุ 2 ปี 8 เดือน ถึง 4 ปี 11 เดือน เพื่อดูความสามารถหลอกลวงคู่แข่งในเกมซ่อนหา (Hiding - game) ซึ่งได้เครื่องมือตามแบบอย่างของ จี วูดดราฟ และ ดี พรีแมค (G. Woodruff and D. Premack) ที่ใช้ศึกษาลิงชิมแปนซี ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่อายุมากขึ้นมีการหลอกลวงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่อายุต่ำกว่า 3.5 ปี ไม่สามารถหลอกลวงคู่แข่งได้

เปสกิน (Peskin. 1992 : 84 - 89) ศึกษาพัฒนาการความสามารถปิดบังความจริงของเด็กอายุ 3 - 5 ปี โดยทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยจัดสถานการณ์ยั่วเย้าให้เด็กเกิดการแก่งแย่งสูง ระหว่างเด็กและตุ๊กตา 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการยกเว้นเจตสี (ตุ๊กตาสีเข้มและตุ๊กตาสีอ่อน) เด็กและตุ๊กตา จะได้เลือกสิ่งของ (สตีกเกอร์) ด้วยกัน ผู้วิจัยบอกเด็ก

ให้ทราบล่วงหน้าก่อนการเลือกสิ่งของว่า ตุ๊กตาสีเข้มจะไม่เลือกสิ่งของที่เด็กเลือก แต่ตุ๊กตาสีอ่อน (คู่แข่งชั้น) ของเด็กจะเลือกสิ่งของ (สติ๊กเกอร์) สิ่งเดียวกันกับที่เด็กบอกกับผู้วิจัยไว้ก่อนว่า เป็นสิ่งของที่เด็กคัดเลือกและต้องการมากที่สุด ผลของการทดสอบพบว่า เด็กอายุ 3 ปี ไม่สามารถ พูดยืนยันความจริง (ความคิดในใจ) ของตนเอง คู่คู่แข่งชั้น (ตุ๊กตาสีอ่อน) เด็กอายุ 4 ปี เริ่ม สามารถพูดยืนยันความจริงแก่คู่แข่งชั้นได้ ซึ่งการศึกษา ครั้งนี้เป็นการศึกษาในขอบเขตทางสังคม แนวใหม่ โดยผู้วิจัยจัดสถานการณ์ให้แก่เด็ก (ผู้รับการทดสอบ) เหมือนกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการหลอกลวงมากที่สุด เป็นการหลอกลวง บิดเบือนความจริง (ความคิดในใจ) ของ บุคคล เช่น ความสนใจ การเลือก การวางแผน การตัดสินใจที่บุคคลนั้นชอบ มากกว่าการศึกษา แบบงานวิจัยอื่นที่ผ่านมาที่ศึกษาการหลอกลวง (Deception) ที่เกี่ยวกับการซ่อนตำแหน่งสิ่งของ

จากผลงานวิจัยในต่างประเทศของชานเดอร์ ฮารา ลาเฟเนียร์ และโชเคน เป็นการศึกษาศึกษาการหลอกลวงบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับการซ่อนตำแหน่งสิ่งของ ส่วนงานวิจัยของ เปสกิน เป็นการศึกษาศึกษาการหลอกลวงบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับความคิดภายในใจ และจากผลงาน วิจัยในต่างประเทศดังกล่าวพบว่า เด็กมีความสามารถหลอกลวงบิดเบือนความจริงได้เพิ่มขึ้นเมื่อ ระดับอายุมากขึ้น

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องชุมชนแออัด

ความหมายของชุมชนแออัด

คำว่า "ชุมชนแออัด" มีคำที่ใช้แทนกันอยู่หลายคำ เช่น สลัม หรือแหล่งเสื่อมโทรมใน ประเทศไทยแต่เดิมใช้คำว่า แหล่งเสื่อมโทรม ต่อมาสภาสตรีแห่งประเทศไทยเสนอให้ใช้คำว่า "ชุมชนแออัด" เพื่อเป็นผลดีทางจิตใจ และการเคารพแห่งชาติได้นำคำว่าชุมชนแออัดมาใช้ โดย เสนอกระทรวงมหาดไทยให้พิจารณา ในวันที่ 18 มกราคม 2525 และกระทรวงมหาดไทยเสนอ เรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ โดยมีมติเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2525 ให้ใช้คำว่า "ชุมชน แออัด" แทน คำว่าแหล่งเสื่อมโทรมไปก่อนจนกว่าจะมีการแก้ไข อย่างไรก็ตาม คงปรากฏคำว่า แหล่งเสื่อมโทรมหรือสลัมอยู่เช่นเดิม

ชุมชนแออัด มีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้หลายประการ อาทิเช่น

สหประชาชาติ ได้ให้ความหมายของชุมชนแออัดไว้ว่า คือ สิ่งก่อสร้างหรือพื้นที่ที่มีที่อยู่อาศัยหนาแน่นเกินไป เกิดความเสื่อมโทรมลง มีสภาพการณ์ที่ไม่ถูกสุขภาพอนามัยหรือขาดสิ่ง

อำนวยความสะดวก อันอาจทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และศีลธรรมอันดีของผู้อยู่อาศัยหรือของชุมชนนั้น ๆ (โสภณ พรโชคชัย. 2529 : 1)

Encyclopedia Britannica ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชนแออัด คือ ที่อยู่อาศัยอันไม่มีที่ว่าง ขาดทรุดโทรม ขาดบริการที่ถูกต้องตามหลักอนามัย หรืออาศัยอยู่กันอย่างยัดเยียด อันทำให้ไม่อาจใช้เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อดำเนินชีวิตในครอบครัวให้การสุขกายสบายใจได้ ซึ่งแยกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. บริเวณที่กำลังเสื่อมโทรม เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ถ้าไม่มีการปรับปรุงจะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว (Blighted Area)
2. บริเวณพื้นที่ที่ใช้เป็นอยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ มีสภาพชำรุดทรุดโทรมถึงที่สุด ยากที่จะปรับปรุงให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เว้นแต่จะทำการรื้อถอน หรือโยกย้ายอาคาร ผู้คนออกไป แล้วจัดโครงการปฏิรูปปลูกสร้างใหม่แทน (Slum Area)

ทั้ง Slum and Blighted Area ครอบคลุมถึงสภาพของอาคาร สภาพที่ทรุดโทรมเนื่องจากปลูกสร้างมานาน จัดอาคารไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ขาดแสงสว่างการระบายอากาศที่ดีพอ ขาดการปรับปรุงด้านสาธารณสุข ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพ ความปลอดภัย ตลอดจนศีลธรรมอันดีงามของประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่นั้น ๆ (หทัยรัตน์ นอบน้อม. 2530 : 15)

โคลนาร์ด (Clinard. 1966) เห็นว่าชุมชนแออัด ก็คือ ส่วนของเมืองที่มีความหนาแน่น ถูกทอดทิ้งที่เสื่อมโทรมลง และมักเป็นบ้านที่ล้าสมัยแล้ว บ้านที่ไม่เหมาะสมจะอยู่อาศัย เหล่านี้ คนจนที่มีรายได้น้อยสามารถที่จะใช้อาศัยได้ภายใต้สภาพการณ์ที่เลว คือไม่ถูกสุขลักษณะ และเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย มีคนอยู่หนาแน่นเกินไป

สำหรับของไทยเรานั้น คำว่า ชุมชนแออัด เป็นคำศัพท์ที่ใหม่ในภาษาไทยซึ่งแปลมาจากภาษาอังกฤษ จากคำว่า Slum ซึ่งมีผู้ใช้ภาษาไทยแทนคำนี้อยู่หลายคำด้วยกัน เช่น แหล่งเสื่อมโทรม แหล่งทรุดโทรม บริเวณวิบัติ บริเวณเสื่อมโทรม หรือเรียกตามลักษณะดังกล่าวว่า ที่อยู่อาศัยสกปรก แออัด และชำรุดทรุดโทรม (โสภณ พรโชคชัย. 2529 : 2)

พระราชบัญญัติปรับปรุงแหล่งชุมชนในเขตเทศบาลระบุไว้ว่า ชุมชนแออัด หมายถึง แหล่งที่มีอาคารหนาแน่น และอาคารส่วนมากชำรุดทรุดโทรม หรือมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย (ไพฑูริย์ ช่างเรียน. 2516 : 68 - 69)

ส่วนกระทรวงมหาดไทย ได้ให้เจ้าสังกัดความของชุมชนแออัดไว้ว่า สภาพย่านเคหสถานหรือบริเวณที่พักอาศัยในเมืองที่ประกอบด้วย อาคารเก่าที่ชำรุดทรุดโทรมมีบริเวณที่สกปรกรกรุงรัง ประชาชนอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียด ผิดสุขลักษณะ ต่ำกว่ามาตรฐานที่สมควรจนไม่อาจอยู่อย่างครบถ้วนตามปกติวิสัยมนุษย์ ทำให้ไม่ปลอดภัยด้านสุขภาพ และอนามัย (นงเยาว์ เพียรทรัพย์, 2527 : 263)

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2518 : 49) ได้สรุปถึงลักษณะของชุมชนแออัดไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของเมือง
2. มีอาคาร สิ่งก่อสร้าง และที่อยู่อาศัยหนาแน่นทรุดโทรม ไม่เหมาะต่อการอยู่อาศัย และก่อสร้างกันอย่างไม่เป็นระเบียบ
3. มีคนอยู่จำนวนมากเกินไป
4. มีลักษณะไม่ถูกสุขภาพอนามัย เป็นอันตรายต่อสวัสดิการ ความปลอดภัย และศีลธรรมอันดีของผู้อยู่อาศัย
5. มีผู้อยู่อาศัยเป็นคนจน รายได้น้อย
6. มีสภาพการณ์ที่เลว คือ แสงสว่างน้อย การถ่ายเทอากาศไม่เพียงพอ สกปรกรกรุงรัง
7. ที่อยู่อาศัย สร้างขึ้นอย่างง่าย ๆ และไม่คงทนถาวร

ฉัฐชัย ตันติสุข (2524 : 23) ได้สรุปลักษณะของชุมชนแออัดไว้ดังนี้

1. แหล่งที่มีอาคารหนาแน่น
2. อาคารส่วนใหญ่ในบริเวณนั้นอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม
3. มีสภาพไม่เหมาะที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย
4. มีลักษณะเป็นอันตรายแก่สุขภาพและอนามัย คือ บริเวณบ้านเรือนมีน้ำเน่าและไม่มีอากาศบริสุทธิ์เพียงพอ
5. มีลักษณะที่เป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพของผู้อยู่อาศัย เช่น อาจเป็นอันตราย เป็นแหล่งเชื้อเพลิงจากอัคคีภัย

ส่วน อคิน รพีพัฒน์ (2524 : 63) กล่าวถึง ลักษณะของชุมชนแออัดใน กรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

1. มีผู้อยู่อาศัยแออัดมากในท้องที่
2. เป็นท้องที่ขาดระบบระบายน้ำ และจะมีน้ำท่วมอยู่เป็นเวลานานหลังฝนตก
3. มีบ้านเรือนปลูกชิดติดกันจนกระทั่งทางสัญจรมีเพียงทางเดินแคบ ๆ เท่านั้น

4. บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โดยมากอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมสร้างด้วยวัสดุต่ำกว่ามาตรฐานและขาดการระบายสิ่งโสโครก และบ่อยครั้งที่พบว่าขาดสิ่งปลูกสุลักษณะด้วย

5. อาจมีอันตรายจากไฟไหม้เกิดขึ้นโดยง่าย

6. ผู้อยู่อาศัยเกือบทั้งสิ้นเป็นผู้มีรายได้น้อย

โดยสรุป ชุมชนแออัด นั้น เป็นชุมชนที่มีสภาพเสื่อมโทรม หรือบ้านที่สร้างกันอย่างไม่เป็นแบบแผน หนาแน่นไร้ระเบียบ และขาดทรุดโทรม ประชาชนอยู่อย่างแออัดมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม และไม่ถูกสุลักษณะอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และศีลธรรมอันดีของผู้อยู่อาศัย "ชุมชนแออัด" เป็นภาษาทางราชการใช้เพื่อให้เป็นไปตามแบบแผนที่ยึดถือกันโดยทั่วไป แต่คำว่า "สลัม" เป็นคำที่ใช้เข้าใจได้ดีในภาษาไทย

สาเหตุของการเกิดชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร

ประเทศไทยในปัจจุบันมีประชาชนที่มีรายได้น้อยอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดจากชนบทไม่น้อย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครจะอยู่กระจายไปตามชุมชนแออัดใหญ่บ้างเล็กบ้าง ประชาชนที่มีรายได้น้อยเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากชนบท และอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเมื่อกล่าวถึง ชุมชนแออัดสิ่งแรกที่ปรากฏในความคิดของคนทั่วไป คือ ภาพชาวชนบทที่อพยพหลังไหลเข้ามาสู่เมือง ทำให้จำนวนประชากรเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกิดปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย และปัญหาอื่น ๆ ที่ติดตามมา

ณัฐชัย ตันติสุข (2524 : 23) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการอพยพโยกย้ายถิ่นของประชากร มีปัจจัยที่พิจารณาอยู่ 2 ด้าน

1. ปัจจัยดึงดูด หมายถึง ปัจจัยจากภายนอกท้องถิ่น ภูมิลาเนาเดิมของผู้อพยพซึ่งมีผลทำให้ผู้อพยพเกิดความสนใจ เป็นการชักจูงให้เคลื่อนย้ายเข้าไปในเมืองที่เจริญกว่า ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

1.1 กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางของความเจริญในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การปกครอง การศึกษา การคมนาคม การสาธารณสุข และการสาธารณสุข และความสะดวกสบายทั้งหลาย และมีสถานเริงรมย์ทุกประเภท รวมทั้งแหล่งอบายมุข ตลอดจนรายได้ในเมืองสูงและมีความแน่นอนกว่า กรุงเทพฯ จึงกลายเป็นแหล่งดึงดูดคนจากทุก ๆ ภาคให้อพยพเข้ามาอยู่เป็นการเพิ่มความแออัดให้แก่เมืองหลวง จึงก่อให้เกิดปัญหา ด้านอื่น ๆ ตามมา โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับสถานที่อยู่อาศัย

1.2 เรื่องค่านิยม การที่ชาวชนบทเปลี่ยนค่านิยมจากสังคมเกษตรที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มานิยมใช้ชีวิตอย่างคนเมืองที่มีความสะดวกสบายกว่า การเปลี่ยนค่านิยมนี้ได้รับอิทธิพลจากการปลูกฝังความเชื่อของระบบเจ้าขุนมูลนายที่ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย ชาวชนบทจึงต้องใช้ชีวิตแบบนั้นบ้าง แต่สิ่งที่จะสนองความต้องการนั้นก็อยู่ในกรุงเทพฯ พวกเขาจึงพากันอพยพเข้ามา

2. ปัจจัยผลักดัน เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้คนชนบทอพยพเข้าสู่เมืองมีอยู่ 3 ประการ คือ

2.1 ภัยธรรมชาติ

2.2 ความยากจน

2.3 การไม่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย

ส่วน อคิน ริพัฒนา (2524 : 71) ได้สรุปสาเหตุการเกิดชุมชนแออัดกรุงเทพฯ ไว้ดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนพลเมืองกรุงเทพฯ อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากอพยพเข้าสู่เมืองจากชนบท เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจชนบทในโครงสร้างเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ
2. สภาพทางกายภาพของกรุงเทพฯ ที่ไม่ส่งเสริมการเติบโตของเมือง
3. มีการขาดแคลนที่อยู่อาศัยที่รุนแรงสำหรับคนหลายระดับชั้น
4. ราคาที่ดินแพงมาก และมีการกักตุนเก็งกำไร
5. มีที่ดินซึ่งเป็นของหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน ซึ่งถูกทิ้งไว้ให้รกร้างว่างเปล่า ที่ดินเหล่านี้ไม่ได้รับการพัฒนา (ไม่ได้ถมที่และไม่มีที่ระบายน้ำ)
6. มีที่ดินแปลงเล็ก ๆ ให้เช่า (หรือขาย) ในราคาถูกแก่ผู้มีรายได้น้อยโดยไม่ได้รับการพัฒนา
7. ที่ดินเหล่านี้แออัดมากขึ้น เนื่องมาจากการที่ครอบครัวขยายออกไป 'เพราะมีเพื่อนและญาติของผู้ตั้งรกรากดั้งเดิมย้ายถิ่นเข้ามา
8. มีการปลูกบ้านเล็ก ๆ อยู่ติดติดกันหรือห้องแถวให้ผู้มีรายได้น้อยเช่าโดยไม่มีการพัฒนาที่ดิน การสร้างบ้านเป็นยกพื้นขึ้นไป เพราะไม่ต้องถมดินก่อนสร้างบ้านกันน้ำท่วม
9. กทม. (เทศบาล) ไม่ได้ให้ความสนใจต่อการทำที่ระบายสิ่งโสโครกที่ระบายน้ำที่ทิ้งขยะ และการจัดเก็บขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
10. ไม่มีการวางแผน หรือควบคุมการก่อสร้างบ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

11. กรุงเทพฯ ได้ถูกปล่อยให้ขยายตัวและเติบโตขึ้น โดยไม่มีการเตรียมการทั้งด้านกายภาพ และสังคม ไม่ได้มีการคำนึงถึงภาวะสภาพความเป็นอยู่ และอนาคตของผู้อยู่อาศัยได้น้อยเพียงพอ

ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ (2529 : 2 - 3) ได้ให้เหตุผลของการเกิดชุมชนแออัดใน กรุงเทพมหานคร ไว้ว่า

1. การเพิ่มของประชากร ซึ่งเกิดจากการเกิดใหม่ (Population Growth) ปัจจุบันมีอัตราการเพิ่มขึ้นในช่วงระหว่าง 1.5 - 2.5%
2. การเพิ่มของประชากรจากการอพยพเข้าสู่เมืองศูนย์กลาง (Migration to the Central) ไม่สามารถหาตัวเลขของการอพยพที่แน่นอนได้ เนื่องจากในความจริงแล้วชาวชนบทที่อพยพเข้าเมืองมักไม่แจ้งการย้ายของตนให้เจ้าหน้าที่ปกครองทราบ แต่ผลที่เห็นอยู่ชัดชัดว่ามีการอพยพในอัตราที่สูงมาก ทั้งในด้านการอพยพชั่วคราวเฉพาะในฤดูแล้ง และการอพยพถาวร
3. ความมั่งง่ายและการละเลยของเจ้าของที่ดิน (Ignorance of Landlord) ซึ่งมักจะพบเสมอทั้งในที่ดินในความครอบครองของรัฐและเอกชน ในลักษณะของการปล่อยปละละเลยให้เกิดชุมชนแออัดขึ้นทีละน้อย จนในที่สุดก็หันจากสภาพความยุ่งยาก (Trouble) เข้าสู่สภาวะปัญหา (Problem) ซึ่งมักจะแก้ไขได้โดยยาก

โดยสรุป ชุมชนแออัด เกิดขึ้นเนื่องด้วยผลของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลาย ๆ ด้านของกรุงเทพฯ นั่นคือ การเกิดเพิ่มของประชากร และความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม การศึกษา สาธารณูปโภค ฯลฯ จึงทำให้มีการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมืองเพื่อหางานทำ เพื่อมาศึกษาต่อผู้ที่มาหางานทำจะเป็นคนที่มีฐานะยากจน และคนในกรุงเทพฯ ที่มียาได้น้อย คนเหล่านี้จะอาศัยอยู่ในแหล่งที่มีราคาถูกใกล้ที่ทำงาน และปลูกสร้างบ้านแบบไม่มีระเบียบพออยู่ได้เท่านั้น หรืออาจเช่าบ้านราคาถูก ๆ อยู่รวม ๆ กัน จึงเกิดความหนาแน่นของชุมชนในบริเวณเหล่านั้น

การเคหะแห่งชาติ (หทัยรัตน์ นอบน้อม. 2530 : 23 - 24 ; อ้างอิงมาจากการเคหะแห่งชาติ. 2526 : 5 - 7) ได้แบ่งประเภทของชุมชนแออัด ตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ชุมชนดั้งเดิม หมายถึง ชุมชนเก่าที่มีประวัติการตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว ตั้งแต่ก่อนหรือพร้อม ๆ กับเมืองที่พัฒนาขึ้น การเคหะแห่งชาติถือเอาชุมชนที่มีประวัติการตั้งถิ่นฐานมานาน

กว่า 15 ปี และมีความเสื่อมโทรมถึงระดับที่สมควรจะทำการปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้นเป็นชุมชนแออัดที่อยู่ในประเภทนี้

2. ชุมชนใหม่ หมายถึง ชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ที่มีอายุการตั้งชุมชนต่ำกว่า 15 ปี และเป็นชุมชนที่มีการจัดตั้งโดยไม่มีระบบ และมีความเสื่อมโทรม หรือมีแนวโน้มที่จะมีความเสื่อมโทรมในอนาคต

3. ชุมชนประเภทถูกรุก หมายถึง ชุมชนที่ผู้อาศัยเข้าไปครอบครองปลูกสร้างอาคารโดยไม่ได้รับคำยินยอมหรือการรับรู้ใด ๆ จากเจ้าของที่ดิน หรืออยู่ระหว่างการไล่ที่จากเจ้าของที่ดินหรือชุมชนที่เข้าไปตั้งอยู่ในบริเวณที่ ๆ เป็นบริเวณสาธารณประโยชน์ เช่น ชุมชนที่เข้าไปตั้งอยู่ในบริเวณไฟฟ้าไหม้ ชุมชนริมคลอง ชุมชนที่เรียงยาวริมทางรถไฟ เป็นต้น

4. ชุมชนที่จะต้องรื้อร้าง หมายถึง ชุมชนที่จะต้องถูกกำหนดว่าจะถูกรื้อร้างหรือมีแนวโน้มที่จะมีการพัฒนาเป็นอย่างอื่น ๆ เช่น ชุมชนที่อยู่ในเส้นทางของแผนการสร้างทางหลวงหรือที่จะเวนคืน เพื่อไปใช้ทำสาธารณประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือบริเวณที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนการใช้ที่ดินเป็นบริเวณพาณิชยกรรม เนื่องจากเมืองพัฒนาเข้ามาถึงชุมชน

ในัจจุบันนี้ปรากฏว่า จำนวนของชุมชนตามประเภทที่ 1 นั้น กำลังถูกลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วด้วยพัฒนาการของเมืองที่เข้ามารุกรานแทนที่อย่างรวดเร็ว กลายเป็นชุมชนประเภทที่ 4 และจากชุมชนประเภทที่ 4 ก็กลายเป็นชุมชนประเภทที่ 3 ถ้าอยู่ในบริเวณใจกลางเมืองและเป็นชุมชนประเภทที่ 2 ถ้าเป็นชุมชนที่อยู่บริเวณรอบวงนอกของเมือง

นอกจากนี้จากการสำรวจภาคสนามของกองผังเมือง สำนักงานปลัด กรุงเทพมหานคร พอสรุปกลุ่มของชุมชนแออัดในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวนตามที่ตั้งไว้ดังนี้

1. แหล่งชุมชนแออัดในคลอง แม่น้ำ เช่น คลองสามเสน คลองมหานาค คลองแสนแสบ คลองบางเขน คลองบางกอกน้อย คลองบางน้ำจืด คลองบางไทรไก่อ ฯลฯ และในแม่น้ำเจ้าพระยา
2. ชุมชนแออัดริมคลอง คือ สองฝั่งคลองหลายสิบคลอง ข้างฝั่งกรุงเทพฯ และธนบุรี
3. ชุมชนแออัดในพื้นที่ส่วนในตามเขตต่าง ๆ 300 กว่าแห่ง
4. ชุมชนแออัดบนอากาศหรือบนแฟลต
5. ชุมชนแออัดในอาคารที่อยู่อาศัยแบบผสมบางแห่งของกรุงเทพฯ รวมทั้งหอพัก เป็นต้น

ส่วน โสภณ พรโชคชัย (2529 : 5 - 9) ได้แบ่งเป็นประเภทชุมชนแออัดเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ชุมชนประเภทเช่าที่ปลูกบ้านอย่างสลับ และชุมชนบุกรุกผิดกฎหมาย การแบ่งดังนี้ถือเอาลักษณะตามกฎหมายเป็นสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุมชนแออัดกับความสามารถบ่งชี้ความจริง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถบ่งชี้ความจริง ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัย ไม่พบการศึกษาความสามารถบ่งชี้ความจริงในชุมชนแออัดโดยตรง แต่เป็นการศึกษาพฤติกรรม ไม่เชื่อสัจของ เด็กในสภาพเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำ ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำอาจ เทียบได้กับในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดได้ และเนื่องจากสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ผู้ที่อยู่อาศัย มักมีสภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยดังนี้

พจนีย์ ศุระสรangk (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการโกหกของเด็กในช่วง อายุ 5 - 11 ปี พบว่า เด็กนักเรียนจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตชุมชนมีการ โกหกมากกว่าเด็กจากโรงเรียนชานเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งภูมิหลังของ เด็กจากทั้ง 2 โรงเรียนพบว่า เด็กจากโรงเรียนในเขตชานเมือง มีความฉลาดส่วนใหญ่รับราชการ มีฐานะเศรษฐกิจทางสังคมสูงกว่าเด็กจากโรงเรียนในเขตชุมชน ซึ่งมาจากครอบครัวรายได้น้อย อาชีพค้าขาย แสดงให้เห็นว่าลักษณะพื้นฐานทางครอบครัวรวมถึงรายได้และฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวนี้มีอิทธิพลต่อการโกหกของเด็กอย่างเห็นได้ชัด

บาร์ดิน (สุพัตติ คุณวัฒน์. 2515 : 265 ; อ้างอิงมาจาก Bardin) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทุจริตของเด็กทั่ว ๆ ไป พบว่าเด็กที่บิดามารดามีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น แพทย์ วิศวกร หรือผู้อำนวยการ จะโก่ง 44 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งน้อยกว่า เด็กที่บิดามารดาประกอบอาชีพ กรรมกร ซึ่งโก่ง 49 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่า เด็กที่ครอบครัวมีรายได้มากจะโก่งน้อยกว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้น้อย (รายได้น้อยกว่า 6,000 เหรียญ โก่ง 54 เปอร์เซ็นต์ รายได้ 6,000 - 14,000 เหรียญ โก่ง 50 เปอร์เซ็นต์ และรายได้มากกว่า 15,000 เหรียญขึ้นไป โก่ง 37 เปอร์เซ็นต์) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ฮาร์ทฮอร์น และเมย์ (Thompson. 1952 : 515 citing Hartshorne and May) ที่พบว่า เด็กที่พ่อแม่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมสูงจะโก่งน้อยกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนเฮลลอค (อูบลรัตน์ โพธิโกสม. 2523 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1956 : 434 - 435) พบว่า เด็กที่มาจากรอบครัวเศรษฐกิจสูงมักจะเป็นเด็กที่มีความซื่อสัตย์ ส่วนเด็กที่มาจากรอบครัวเศรษฐกิจต่ำ จะมีการหลอกลวงมากกว่าในทุก ๆ ระยะเวลา ทั้งนี้เพราะว่า เด็กได้รับแรงผลักดัน และค่านิยมทางสังคมที่ต่างกัน

นอกจากนี้ พิสุลา (อูบลรัตน์ โพธิโกสม. 2523 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Pisula. 1973) พบว่า กลุ่มเด็กที่มาสภาพเศรษฐกิจต่ำจะอยู่ในสภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการลักเล็กขโมยน้อย และการโกหกตอ้งนั้นเด็กที่อยู่ในสภาพดังกล่าว จึงมีการลักเล็กขโมยน้อย และการโกหกมากกว่าและจากผลการวิจัยของ เพียร์ลีน (Burton. 1976 : 183 ; citing Pearlin. 1971) ก็แสดงให้เห็นว่าสภาพทางสังคมของพ่อแม่ วิธีการอบรมเลี้ยงดู และความคาดหวังในตัวลูกของพ่อแม่มีผลต่อพฤติกรรมหลอกลวงของเด็ก

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีพ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ แตกต่างกัน ซึ่งอาจเทียบได้กับสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำและสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด ซึ่งฐานะเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน (สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด) อาจมีผลต่อความสามารถปิดบังความจริงแตกต่างกัน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จะมีความสามารถปิดบังความจริงเพิ่มขึ้น เมื่อระดับอายุสูงขึ้น
2. เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด มีความสามารถปิดบังความจริงแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพัฒนาการความสามารถปีติั้งความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีตัวแปรต้น คือ ระดับอายุ และสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี จากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน คือ

1. เด็กในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด จากศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียน วัดอมรทวยการาม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
2. เด็กในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จากโรงเรียนอนุบาลฉัตรราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี สุ่มมาจากเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน ซึ่งสุ่มมาจำนวน 120 คน โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จากเขตการศึกษาในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 36 เขต ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 1 เขต ได้แก่ เขตบางกอกน้อย

2. จากเขตที่ได้ในข้อ 1 แบ่งสภาพแวดล้อมเป็นชุมชนแออัดและชุมชนไม่แออัด แล้วสุ่มศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชนแออัด มา 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์เด็กวัดอมรทายการาม และสุ่มโรงเรียนในชุมชนไม่แออัดมา 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลฉัตรราช

3. สุ่มเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กวัดอมรทายการาม จากสภาพแวดล้อมของชุมชนแออัดและโรงเรียนอนุบาลฉัตรราช จากสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด โดยแบ่งตามระดับอายุละ 40 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับอายุและสภาพแวดล้อม

ระดับอายุ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	สภาพแวดล้อม ชุมชนแออัด	สภาพแวดล้อม ชุมชนไม่แออัด	รวม
3	20	20	40
4	20	20	40
5	20	20	40
รวม	60	60	120

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดความสามารถปิดบังความจริง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้หลักการแนวคิดจากเครื่องมือที่ใช้ ในงานวิจัยของ เปสกิน (Peskin, 1992 : 84 - 89) เครื่องมือทดสอบของ เปสกิน มีลักษณะเป็นการจัดสถานการณ์ทดสอบให้มีสภาพใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการปิดบังความจริง โดยผู้วิจัยจัดสถานการณ์ยั่วให้เด็กเกิดการแก่งแย่งกับคู่แข่ง (ตุ๊กตาห่านมือ) เด็กและตุ๊กตาจะได้เลือกสิ่งของ (สตีกเกอร์) พร้อมกัน แต่คู่แข่งต้องการเลือกสิ่งของสิ่งเดียวกัน

เครื่องมือทดสอบของเปสกิน ดังกล่าวข้างต้นประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการทดสอบ ดังนี้คือ

- 1) ตุ๊กตาหมี 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ ยกเว้นความเข้มของสี เป็นตุ๊กตาหมีสีเข้มและตุ๊กตาหมีสีอ่อน
- 2) อุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบ การเลือกสิ่งของที่เด็กชอบ เป็นชุดภาพสัตว์ 5 ชุด โดยแต่ละชุดจะประกอบด้วยรูปภาพสัตว์ 3 ภาพ ซึ่งภาพทั้ง 3 ภาพ จะเป็นวัตถุสิ่งเร้าชนิดเดียวกัน (ใช้สัตว์ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเลือกสิ่งของ)

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบทดสอบวัดความสามารถปิดบังความจริง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้หลักการแนวคิดจากเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยของ เปสกิน (Peskin, 1992 : 84 – 89) ซึ่งผู้วิจัยจัดสถานการณ์ช่วยผู้รับการทดสอบ (เด็ก) เกิดการแก่งแย่งกับคู่แข่ง (ตุ๊กตาหมี) ในการเลือกสิ่งของสิ่งเดียวกัน
 - 1.1 สืบหาวัตถุสิ่งของที่เด็กชอบ เพื่อนำมาเป็นวัสดุอุปกรณ์ทดสอบสิ่งของที่เด็กชอบและเลือก จำนวนหลายอย่าง นำไปสำรวจเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 – 5 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำไปเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบชนิดสิ่งของที่เด็กชอบและเลือก
 - 1.2 คัดเลือกชนิดวัตถุสิ่งของที่เด็กสนใจที่ได้จากการสำรวจในข้อ 1 จำนวน 5 อย่าง นำมาจัดเป็นชุดภาพสัตว์ได้ 5 ชุด โดยแต่ละหนึ่งชุดจะประกอบด้วยรูปภาพสัตว์ 3 ภาพ ซึ่งภาพแต่ละภาพจะเป็นวัตถุสิ่งเร้าชนิดเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่ความสดใสและสี
 - 1.3 นำชุดภาพสัตว์ของสิ่งเร้า 5 ชุด ไปเป็นวัสดุอุปกรณ์ในวิธีการทดสอบของเครื่องมือวัดความสามารถปิดบังความจริงของเด็ก

การดำเนินการทดสอบ

ในการทดสอบความสามารถปิดบังความจริงของเด็กนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบ โดยจะทดสอบเด็กเป็นรายบุคคลภายในห้องที่เป็นส่วนตัว ปราศจากการรบกวน

การทดสอบความสามารถปิดบังความจริง แบ่งการดำเนินการทดสอบออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเตรียมก่อนทดสอบ

1.1 ช่วงชี้แจงและแนะนำ เป็นช่วงสำหรับเตรียมเด็กให้เข้าใจและจัด

สถานการณ์ให้ผู้รับการทดสอบ (เด็ก) เกิดการแก่งแย่งกับคู่แข่ง (ตุ๊กตาหมี)

1.1.1 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสัตว์ 3 แบบ มาวางให้เด็กดู

1.1.2 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "นี่เป็นรูปสัตว์" และถามเด็กว่า "รูปสัตว์รูปไหนที่คุณชอบมากที่สุด ไม่ชอบมากที่สุด และชอบอยู่บ้าง" (เพื่อให้ผู้วิจัยทราบลำดับการชอบเรียงจากมากไปน้อยที่สุด)

1.1.3 หลังจากให้ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาหมี 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ ยกเว้นความเข้มของสี (ตุ๊กตาหมีสีเข้มและตุ๊กตาหมีสีอ่อน) มาวางไว้ตรงข้ามกับเด็ก

1.1.4 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "หนูจะได้เลือกรูปสัตว์พร้อมกับตุ๊กตาทั้ง 2 ตัวนี้ หนูจะเลือกรูปสัตว์ได้ 1 รูป ตุ๊กตาสีเข้มเลือกได้ 1 รูป ตุ๊กตาสีอ่อนเลือกได้ 1 รูป แต่ตุ๊กตาทั้ง 2 ตัว จะได้เลือกรูปสัตว์ก่อนหนะคะ"

1.1.5 ผู้ทดสอบชี้ตุ๊กตาสีเข้มและบอกเด็กว่า "ตุ๊กตาตัวนี้จะ ไม่เลือกรูปสัตว์ที่คุณชอบมากที่สุด"

1.1.6 ผู้ทดสอบชี้ตุ๊กตาสีอ่อนและบอกเด็กว่า "ตุ๊กตาตัวนี้จะ เลือกรูปสัตว์ที่คุณชอบมากที่สุด"

2. ระยะทดสอบ เป็นระยะที่ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบให้ผู้รับการทดสอบ (เด็ก)

เลือกสิ่งของ (รูปภาพสัตว์) พร้อมกันกับตุ๊กตาที่ละตัว

2.1 ช่วงทดสอบความจริง (คำถามควบคุมเพื่อทราบความจริง (ความคิดในใจ) ถึงชนิดสิ่งของที่เด็กชอบมากที่สุด)

2.1.1 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "ครูจะเอาตุ๊กตาทั้ง 2 ตัวนี้ไปไว้นอกห้องนะค่ะตุ๊กตาจะไม่รู้ว่าหนูชอบสัตว์รูปไหนมากที่สุด"

2.1.2 ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาหมีทั้ง 2 ตัวออกจากห้อง

2.1.3 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสัตว์เพียง 1 ชุด ที่ประกอบด้วย 3 ภาพ มาวางให้เด็กดู

2.1.4 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "บอกครูสิคะ สัตว์รูปไหนที่คุณชอบมากที่สุด"

2.2 ช่วงทดสอบการเปิดเผยความจริง (คำถามควบคุมเพื่อทดสอบการเปิดเผยความจริงของเด็กแก่ตุ๊กตาสีเข้มที่ไม่ใช่คู่แข่งชั้น)

2.2.1 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "เอาละ ครูจะพาตุ๊กตาสีเข้มมาเลือกรูปสติ๊กเกอร์พร้อมกับหนูนะค่ะ"

2.2.2 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "จำไว้นะค่ะ ตุ๊กตาสีเข้มจะไม่เลือกรูปสติ๊กเกอร์ที่หนูชอบมากที่สุด ตุ๊กตาดังนี้ไม่ต้องการให้หนูเสียใจ"

2.2.3 ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาสีเข้มมาวางไว้ตรงข้ามกับเด็ก

2.2.4 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสติ๊กเกอร์ 3 ภาพ มาวางให้เด็กดูและเลือกพร้อมกับตุ๊กตาสีเข้ม (รูปสติ๊กเกอร์ที่เด็กได้บอกแก่ผู้วิจัยแล้วคือ รูปสติ๊กเกอร์ที่ชอบมากที่สุด ชอบอยู่บ้าง ไม่ชอบเลย)

2.2.5 ผู้ทดสอบจัดให้ตุ๊กตาสีเข้มพูดถามเด็กว่า "สติ๊กเกอร์รูปไหนที่เธอต้องการ"

2.2.6 ผู้ทดสอบกระตุ้นและถามเด็กว่า "หนูตอบตุ๊กตาสีเข้มว่าสติ๊กเกอร์รูปไหนที่หนูต้องการ"

2.2.7 เมื่อเด็กตอบ ผู้ทดสอบจัดให้ตุ๊กตาสีเข้มเลือกรูปสติ๊กเกอร์ที่เด็กชอบอยู่บ้าง (ดังนั้นจึงเหลือรูปสติ๊กเกอร์เพียง 2 ภาพ) เพื่อให้ผู้รับการทดสอบ (เด็ก) เลือกพร้อมกับตุ๊กตาสีอ่อนต่อไป)

2.3 ช่วงทดสอบการปิดบังความจริง (คำถามเพื่อทดสอบการปิดบังความจริงของเด็กแก่ตุ๊กตาสีอ่อนที่เป็นคู่แข่งชั้น)

2.3.1 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "เอาละ ครูจะพาตุ๊กตาสีอ่อนมาเลือกรูปสติ๊กเกอร์พร้อมกับหนูนะค่ะ"

2.3.2 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "จำไว้นะค่ะ ตุ๊กตาสีอ่อนจะเลือกสติ๊กเกอร์ที่หนูชอบมากที่สุด ตุ๊กตาดังนี้จะทำให้หนูเสียใจ เตรียมพร้อมนะค่ะ หนูจะพาหรือพูดกับตุ๊กตาอย่างไรเพื่อให้ตุ๊กตาได้สติ๊กเกอร์ที่หนูต้องการ"

2.3.3 ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาสีอ่อนมาวางไว้ตรงข้ามกับเด็ก

2.3.4 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสติ๊กเกอร์ที่เหลือเพียง 2 ภาพ มาให้เด็กดูและเลือกพร้อมกับตุ๊กตาสีอ่อน (รูปสติ๊กเกอร์ที่เด็กบอกแก่ผู้วิจัยแล้วว่า ชอบมากที่สุด และไม่ชอบเลย)

2.3.5 ผู้ทดสอบจัดให้ตุ๊กตาหุ่นมือสีอ่อน พูดยามเด็กว่า "สัตว์เกอร์รูปไหนที่คุณต้องการ"

2.3.6 ผู้ทดสอบกระตุ้นและถามเด็กว่า "หนูตอบตุ๊กตาสีอะไรว่า สัตว์เกอร์รูปไหนที่คุณต้องการ"

2.3.7 เมื่อเด็กตอบ ผู้ทดสอบนำภาพสัตว์เกอร์ให้เด็ก

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการทดสอบความสามารถปีติบัคความจริง พิจารณาจากการตอบของเด็กกับตุ๊กตาหุ่นมือสีอ่อน (คู่แข่ง) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กตอบไม่ตรงตามความจริงถึงรูปภาพสัตว์เกอร์ที่เด็กชอบมากที่สุดและเลือกไว้
2. ให้ 0 คะแนน เมื่อเด็กตอบตรงตามความจริงถึงรูปภาพสัตว์เกอร์ที่เด็กชอบมากที่สุดและเลือกไว้

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นในขั้นต้นไปตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ตามลำดับดังนี้

1. นำแบบทดสอบความสามารถปีติบัคความจริงที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา คือ รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตราจารย์ และ ผศ.ประณต แก้วจิม พิจารณาวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงาน และภาษาที่ใช้ แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขจนสอดคล้องกับความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองท่าน

2. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 3 - 5 ปี ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ (Test - Retest Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่า r เท่ากับ 0.55 และหาความเชื่อมั่นโดยวิธี KR - 20 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

เกณฑ์การตัดสินพัฒนาการ

ในการพิจารณาความสามารถบ่งชี้ความจริง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การตอบถูกต้องตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป จากทั้งหมด 5 ข้อ (ตามตารางไบโนเนียล) โดยมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 97 ถ้าพบว่าระดับอายุใดมีจำนวนคนที่ตอบแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ (4 ข้อขึ้นไป) ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป จากกลุ่มตัวอย่าง (ในแต่ละระดับอายุ) ถือว่าระดับอายุนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของความสามารถบ่งชี้ความจริง

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลฉะเชิงเทรา และอาจารย์ใหญ่ของศูนย์เด็กวัดอมรทัยการาม เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย
2. ติดต่อขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นโรงเรียนอนุบาลฉะเชิงเทราและครูพี่เลี้ยงของศูนย์เด็กวัดอมรทัยการาม เพื่อจัดเตรียมหา สถานที่ทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล ปราศจากสิ่งรบกวน
3. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับเด็กในชั้นเรียน โดยการพูดคุยกับเด็กและเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อเด็กมีกิจกรรมต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ก่อนการดำเนินการทดสอบ
4. ผู้วิจัยนำเด็กมาทดสอบเป็นรายบุคคล ในสถานที่ทดสอบที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ ซึ่งปราศจากสิ่งรบกวน
5. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล โดยไม่จำกัดเวลาในการทดสอบ เมื่อทดสอบเสร็จผู้วิจัยนำเด็กไปส่งยังห้องเรียน
6. บันทึกคำตอบของเด็กโดยผู้วิจัยได้เตรียม เทปสำหรับบันทึกคำตอบของเด็ก บันทึกเทปไว้ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำผลการทดสอบที่ บันทึกคำตอบไว้มาตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถบ่งชี้ความจริง

3. หาค่าร้อยละของจำนวนเด็กที่ตอบผ่านเกณฑ์ของแบบทดสอบความสามารถปิดบังความจริง

4. ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างความสามารถปิดบังความจริงระหว่างเด็กระดับอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปี โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของตุกี (Tukey HSD's test)

5. ทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างความสามารถปิดบังความจริงระหว่างเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน คือ สภาพแวดล้อมในชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมในชุมชนไม่แออัด โดยใช้สถิติค่าที (t - test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน จำนวนคนที่ตอบแบบทดสอบผ่านเกณฑ์
$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
F	แทน ค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การเสนอผลการวิเคราะห์ของข้อมูลจะนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาจุดเริ่มต้นของพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงในเด็กวัยก่อนเรียน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถบ่งชี้ความจริงในเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับ

อายุต่างกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถบ่งชี้ความจริงระหว่างเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่

ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาจุดเริ่มต้นของพัฒนาการความสามารถปิดบังความจริงในเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 3 – 5 ปี ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตาราง 3, 4, 5

ตาราง 3 ความถี่ และร้อยละของคะแนนความสามารถปิดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน จำแนกตามระดับอายุ

คะแนนความสามารถปิดบังความจริง	ระดับอายุ (ปี)					
	3 ปี (N = 40)		4 ปี (N = 40)		5 ปี (N = 40)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
0	16	40	8	20	6	15
1	10	25	5	12.5	2	5
2	6	15	5	12	7	17.5
3	4	10	1	2.5	0	0
4	4	10	21	52.5	21	52.5
5	0	0	0	0	4	10

ตาราง 4 ความถี่และร้อยละของคะแนนความสามารถปิดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จำแนกตามระดับอายุ

คะแนนความสามารถปิดบังความจริง	สภาพแวดล้อม	ระดับอายุ					
		3 ปี (N=40)		4 ปี (N=40)		5 ปี (N=40)	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
0	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	6	15	2	5	2	5
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	10	25	6	15	4	10
1	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	5	12.5	3	7.5	2	5
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	5	12.5	2	5	0	0
2	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	4	10	3	7.5	3	7.5
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	2	5	2	5	4	10
3	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	3	7.5	1	2.5	0	0
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	1	2.5	0	0	0	0
4	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	2	5	11	27.5	12	30
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	2	5	10	25	9	22.5
5	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	0	0	0	0	1	2.5
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	0	0	0	0	3	7.5

เกณฑ์ตัดสินพัฒนาการ ใช้เกณฑ์การตอบถูกตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป จากทั้งหมด 5 ข้อ (ตามตารางไบโนเมียล) โดยมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 97 ถ้าพบว่าระดับอายุใดมีจำนวนเด็กที่ตอบแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ (4 ข้อขึ้นไป) ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปจากกลุ่มตัวอย่าง (ในแต่ละระดับอายุ) ถือว่าระดับอายุนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของความสามารถบ่งชี้ความจริง

ตาราง 5 ความถี่ และร้อยละจำนวนเด็กที่ได้คะแนนความสามารถบ่งชี้ความจริงผ่านเกณฑ์ของแบบทดสอบ จำแนกตามระดับอายุ และสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน

ระดับอายุ (ปี)	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด		สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด		รวม	
	n (คน)	ร้อยละ (%)	n (คน)	ร้อยละ (%)	n (คน)	ร้อยละ (%)
3	2	5	2	5	4	10
4	11	27.5	10	25	21	52.5
5	13	32.5	12	30	25	62.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3, 4, 5 พบว่า

1. เด็กระดับอายุ 3 ปี ได้คะแนนความสามารถบ่งชี้ความจริงโดยตอบถูก 4 ข้อ ขึ้นไปจากทั้งหมด 5 ข้อ มีจำนวนร้อยละ 10 ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่ถึงร้อยละ 50 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เด็กระดับอายุ 3 ปี ยังไม่พบจุดเริ่มต้นของพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริง
2. เด็กระดับอายุ 4 ปี ได้คะแนนความสามารถบ่งชี้ความจริงโดยตอบถูก 4 ข้อ ขึ้นไปจากทั้งหมด 5 ข้อ มีจำนวนร้อยละ 52.5 นั่นคือ เด็กระดับอายุ 4 ปี เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริง
3. เด็กระดับอายุ 5 ปี ได้คะแนนความสามารถบ่งชี้ความจริงโดยตอบถูก 4 ข้อ ขึ้นไปจากทั้งหมด 5 ข้อ มีจำนวนร้อยละ 62.5 นั่นคือ เด็กระดับอายุ 5 ปี มีพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงแล้ว

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถบังคับความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จะมีความสามารถบังคับความจริงเพิ่มขึ้นเมื่อระดับอายุสูงขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบความสามารถบังคับความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุต่างกันตั้งแต่อายุ 3 - 5 ปี ดังแสดงในตาราง 6, 7, 8

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถบังคับความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน จำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ (ปี)	N	$\bar{X}$	S.D.
3	40	1.25	1.35
4	40	2.55	1.68
5	40	3.00	1.65

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า เด็กที่มีระดับอายุมากกว่ามีคะแนนความสามารถบังคับความจริงมากกว่าเด็กที่มีระดับอายุน้อยกว่า แต่เพื่อพิสูจน์ว่า ค่าเฉลี่ยที่ต่างกันนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือไม่ จึงได้นำไปตรวจสอบ F-test ต่อไป

ตาราง 7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถปีดบังความจริงของเด็กวัยก่อน
เรียน จำแนกตามระดับอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F - value
ระหว่างกลุ่ม	66.67	2	33.03	13.44**
ภายในกลุ่ม	287.40	117	2.46	
รวม	354.07	119		

$$F .01 (2, 117) = 4.79$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุต่างกัน คือ ระดับอายุ 3 ปี, 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถปีดบังความจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และเพื่อตรวจสอบว่าระดับอายุคู่ใดที่แตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีดักกี (Tukey's HSD test)

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถปิดบังความจริงเป็นรายคู่ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุต่างกัน

ระดับอายุ (ปี)	3 ปี 4 ปี 5 ปี			
	$\bar{X}$	1.25	2.55	3.00
3	1.25	-	1.30**	1.75**
4	2.55		-	0.45
5	3.00			-

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 8 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถปิดบังความจริงมากกว่าเด็กที่มีระดับอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ส่วนเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถปิดบังความจริงไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความสามารถปีติบัความจริงของเด็ทว้ยก่อนเรียนทออยูในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไมแออัด จําแนกตามระดับอายุ ตั้งแสดงในตาราง 9, 10, 11, 12, 13 และ 14

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถปีติบัความจริงของเด็ทว้ยก่อนเรียนทออยูในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด จําแนกตามระดับอายุ

สภาพแวดล้อม	อายุ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.
สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	3	20	5	1.50	1.34
	4	20	5	2.80	1.51
	5	20	5	3.05	1.54

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 พบว่า เด็ททออยูในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดที่มีระดับอายุมากกว่ามีคะแนนความสามารถปีติบัความจริงมากกว่าเด็ทที่มีระดับอายุต่ำกว่า แต่เพื่อพิสูจน์ว่าค่าเฉลี่ยต่างกันนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือไม่ จึงได้นำไปตรวจสอบ F - test ต่อไป

ตาราง 10 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถปีดบังความจริงของเด็กวัยก่อน
เรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด จำแนกตามระดับอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F - value
ระหว่างกลุ่ม	27.65	2	13.83	6.40**
ภายในกลุ่ม	123.20	57	2.16	
รวม	150.85	59		

$$F .01 (2, 57) = 5.01$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ชุมชนแออัดที่มีระดับอายุต่างกันมีความสามารถปีดบังความจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และเพื่อตรวจสอบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ใน
สภาพแวดล้อมชุมชนแออัดที่มีระดับอายุแตกต่างกันมีคู่ใดบ้างที่มีความสามารถปีดบังความจริง
แตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีดักกี (Tukey's HSD test)

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถปิดบังความจริงเป็นรายคู่ของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดที่มีระดับอายุต่างกัน

ระดับอายุ (ปี)				
		3 ปี	4 ปี	5 ปี
	$\bar{X}$	1.50	2.80	3.05
3	1.50	–	1.30*	1.55**
4	2.80		–	0.25
5	3.05			–

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 11 พบว่า

1. เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถปิดบังความจริงมากกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ส่วนเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถปิดบังความจริงไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถปีดบังความจริงของ
เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จำแนกตามระดับอายุ

สภาพแวดล้อม	อายุ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.
สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	3	20	5	1.00	1.34
	4	20	5	2.30	1.84
	5	20	5	2.95	1.79

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 พบว่า เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด
ที่มีระดับอายุมากกว่ามีคะแนนความสามารถปีดบังความจริงมากกว่าเด็กที่มีระดับอายุต่ำกว่า
แต่เพื่อพิสูจน์ว่าค่าเฉลี่ยต่างกันนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือไม่จึงนำ
ไปทดสอบ F - test ต่อไป

ตาราง 13 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถปีดบังความจริงของเด็กวัยก่อน
เรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จำแนกตามระดับอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F - value
ระหว่างกลุ่ม	39.43	2	19.72	7.06**
ภายในกลุ่ม	159.15	57	2.79	
รวม	198.58	59		

$$F_{.01} (2, 57) = 5.01$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 13 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัดที่มีระดับอายุต่างกัน คือ ระดับอายุ 3 ปี, 4 ปี, 5 ปี มีความสามารถปีดบังความจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และเพื่อตรวจสอบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัดที่มีระดับอายุต่างกัน มีคู่ใดบ้างที่มีความสามารถปีดบังความจริงแตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีดูกี

(Tukey's HSD test)

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถวัดความจริงเป็นรายคู่ของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไมแอ๊ตที่มีระดับอายุต่างกัน

ระดับอายุ (ปี)	3 ปี 4 ปี 5 ปี			
	$\bar{X}$	1.00	2.70	2.95
3	1.00	–	1.30*	1.95**
4	2.30		–	0.65
5	2.95			–

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไมแอ๊ตที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถวัดความจริงมากกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ส่วนเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไมแอ๊ตที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถวัดความจริงไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงในเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด มีความสามารถปิดบังความจริงแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด

สภาพแวดล้อม	N	$\bar{X}$	S.D.	t - Value
สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	60	2.45	1.59	1.17
สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	60	2.08	1.83	

$$t_{.05} (118) = 1.98$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 15 พบว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด จะมีความสามารถปิดบังความจริงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3.2 เปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุเดียวกัน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุเดียวกัน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด

ระดับอายุ (ปี)	สภาพแวดล้อม	N	$\bar{X}$	S.D.	t - value
3	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	20	1.5	1.36	1.17
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	20	1.0	1.34	
4	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	20	2.80	1.51	0.94
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	20	2.30	1.84	
5	สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด	20	3.05	1.54	0.19
	สภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด	20	2.95	1.79	

$$t_{.05} (118) = 1.98$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 16 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุเดียวกัน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด มีความสามารถปิดบังความจริงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสามารถบดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 3 - 5 ปี และตรวจสอบว่า เริ่มพัฒนาการขึ้นเมื่อมีอายุเท่าใด
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถบดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถบดบังความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 3 - 5 ปี ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดกับสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2540 ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน 2 ลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ได้แก่ เด็กในศูนย์เด็กวัดอมรพาทัยการาม จำนวน 60 คน และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด ได้แก่ เด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวรราช จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถบดบังความจริง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้หลักการแนวคิดจากเครื่องมืองานวิจัยของเปสกิน (Peskin. 1992 : 84 - 89) ซึ่งแบบทดสอบมีลักษณะ เป็นการจัดสถานการณ์ทดสอบให้มีสภาพใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการบดบังความจริงโดยผู้วิจัยจัดสถานการณ์ยั่วให้เด็กเกิดการแก่งแย่งกับคู่แข่งชั้น (ตุ๊กตาคู่มือ) ในการเลือกสิ่งของสิ่งเดียวกัน แบบทดสอบชุดนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ ดังนี้ 1) ตุ๊กตาคู่มือ 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ ยกเว้น ความเข้มของสี เป็นตุ๊กตาคู่มือสีเข้ม และตุ๊กตาคู่มือสีอ่อน 2) ชุดภาพสติกเกอร์ 5 ชุด โดยแต่ละชุดจะประกอบด้วยรูปภาพสติกเกอร์ 3 ภาพ ซึ่งภาพทั้ง 3 ภาพจะเป็นสิ่งเร้าชนิดเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่ความสดใสและสีส้ม (ใช้สติกเกอร์เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเลือกสิ่งของ)

2.2 แบบทดสอบความสามารถบ่งชี้ความจริง มีจำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) ได้ค่า r เท่ากับ 0.55 และหาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบด้วยวิธี KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีระดับอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี ระดับอายุละ 40 คน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน 2 ลักษณะ คือ เด็กที่อยู่ในการดูแลจากศูนย์เด็กวัดอมรทวยการาม และเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลฉัตรราช รวมจำนวนเด็กทั้งสิ้น 120 คน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถบ่งชี้ความจริง มาทดสอบกับผู้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล และดำเนินการทดสอบโดยไม่จำกัดเวลา บันทึกคำตอบแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถบ่งชี้ความจริง
2. หาค่าร้อยละของจำนวนเด็กที่ตอบผ่านเกณฑ์ของความสามารถบ่งชี้ความจริง (เด็กที่ตอบแบบทดสอบความสามารถบ่งชี้ความจริง คือ ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปจากทั้งหมด 5 ข้อ)
3. เปรียบเทียบความสามารถบ่งชี้ความจริงระหว่างเด็กระดับอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปี โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การทดสอบโดยวิธี ตุกี (Tukey's HSD test)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถบ่งชี้ความจริงระหว่างเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด โดยใช้สถิติค่าที (t-test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. เด็กระดับอายุ 3 ปี ยังไม่พบจุดเริ่มต้นของพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริง (ร้อยละ 10) เด็กระดับอายุ 4 ปี พบจุดเริ่มต้นพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริง (ร้อยละ 52.5) และเด็กระดับอายุ 5 ปี มีพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงแล้ว (ร้อยละ 62.5)
2. เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด ที่มีระดับอายุตั้งแต่ 3 ปี - 5 ปี มีความสามารถบ่งชี้ความจริงเพิ่มขึ้นเมื่อระดับอายุ

สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการตรวจสอบรายคู่ พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถคิดถึงความจริงมากกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถคิดถึงความจริงไม่แตกต่างกัน

3. เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด มีความสามารถคิดถึงความจริงไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากสมมติฐานข้อ 1 เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัดที่มีระดับอายุ 3 - 5 ปี มีความสามารถคิดถึงความจริงเพิ่มขึ้นเมื่อระดับอายุสูงขึ้น จากผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัดที่มีระดับอายุ 3 - 5 ปี มีความสามารถคิดถึงความจริงเพิ่มขึ้นเมื่อระดับอายุสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1

จากการที่เด็กมีระดับอายุมากกว่า มีความสามารถคิดถึงความจริงเพิ่มขึ้นกว่าเด็กที่มีระดับอายุต่ำกว่านั้น เพียเจต์ (ประมาณ พุทธศักราช 2533 : 70) เชื่อว่าพัฒนาการทุกอย่างจะเป็นการทำงานผสมผสานระหว่างวุฒิภาวะ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมสังคม เพื่อให้เกิดความสมดุล (Equilibrium) เด็กที่มีระดับอายุมาก จะมีความพร้อมทางด้านร่างกายซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโตของสมองในการที่จัดระเบียบการรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ เข้าสู่โครงสร้างของความคิดความเข้าใจรวมทั้งเด็กที่มีระดับอายุมาก ย่อมมีโอกาสสัมผัสกับสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทั้งสิ่งแวดลอมที่เป็นวัตถุกายภาพ และคนซึ่งเป็นสิ่งแวดลอมทางสังคม ที่เด็กจะต้องประสบเกือบตลอดเวลา และการที่เด็กได้มีโอกาสสัมผัสกับคนจะช่วยให้ได้รับข้อมูล ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ใหม่ ๆ เข้ามาสู่โครงสร้างของความคิด ความเข้าใจของตนให้ดียิ่งขึ้น (อรุณรัตน์ พิมพ์สุตะ. 2533 : 18) จึงมีผลให้เด็กมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับคนและการกระทำของคน ซึ่งทำให้เด็กจะเริ่มรู้ว่าตนเองและคนอื่นมีสภาวะภายในจิตใจ (Mental State) เช่น ความเชื่อ ความรู้ ความต้องการ ความสงสัย ความประหลาดใจ จินตนาการ และการเสแสร้ง ซึ่งเป็นสิ่งนามธรรมไม่สามารถเห็นได้เพิ่มมากขึ้นเมื่อระดับอายุมากขึ้น ตามทฤษฎีว่าด้วยความคิด (Theory of Mind) เมื่อเด็กคำนึงว่าการกระทำภายนอก

(Action) ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับสภาวะภายในจิตใจ เช่น ความเชื่อ ความรู้ ของบุคคลนั้น ทำให้เด็กตระหนักรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงการกระทำของบุคคลจะขึ้นอยู่กับสภาวะภายในจิตใจมากกว่า สภาวะภายนอก ดังนั้นในสถานการณ์การหลอกลวงผู้อื่น เด็กสามารถคิดและเข้าใจสภาวะภายใน จิตใจดังกล่าวข้างต้นเด็กจึงบิดบังข้อมูลความจริงแก่คนอื่น (ผู้ที่ถูกหลอกลวง) ให้ความรู้ความ เชื่อที่ผิดหรือเท็จ ด้วยเหตุดังกล่าวเด็กที่มีระดับอายุมากก็จะเริ่มคำนึงสภาวะภายในจิตใจได้ มากกว่าเด็กที่มีระดับอายุต่ำกว่าอันจะมีผลต่อการคิดเพื่อสามารถบิดบังความจริงหรือหลอกลวงผู้อื่นซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนการอ่านจิตใจผู้อื่นของเด็กได้เพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีระดับอายุมากขึ้น

และจากผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถบิดบังความจริงเพิ่มขึ้นกว่าเด็กวัยก่อนเรียนระดับอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถบิดบังความจริง ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเด็กอายุ 4 ปี และ 5 ปี พัฒนาการความคิด และความเข้าใจอยู่ในขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ (Pre-operation Stage) ที่พัฒนาการขั้นนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย คือ ช่วง 2 - 4 ปี และ 4 - 7 ปี ดังนั้นเด็ก 4 ปี และ 5 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงขั้นการคิดขั้นย่อย ขึ้นเดียวกัน ดังนั้น การคิดการเข้าใจ คำนึงถึง สภาวะภายในจิตใจ (Mental State) ของบุคคลอื่นจะนำไปสู่ การคิดเพื่อความสามารถบิดบังความจริง หรือการหลอกลวงผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนการอ่านจิตใจของคน จึงไม่แตกต่างกัน ดังที่ เพียเจต์ (ดวงเดือน ศาสตราจารย์ . 2520 : 18) กล่าวว่า พัฒนาการคิดจะติดต่อกันไปเรื่อย ๆ (Flow Stage) พัฒนาการ ของเด็กจะ เน้นไปในรูปสะสมลักษณะต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป พัฒนาการแต่ละขั้น เกิดจากการ รวบรวมพัฒนาการในขั้นก่อนด้วยกันด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ซึ่งทำให้เด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับ อายุ 4 ปี และ 5 ปี จึงมีความสามารถบิดบังความจริงไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาจุดเริ่มต้น พัฒนาการความสามารถบิดบังความจริงเริ่มพัฒนาการ ขึ้นเมื่ออายุเท่าใด จากการวิจัยครั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ตรวจสอบจุดเริ่มต้นพัฒนาการโดยใช้เกณฑ์ ที่ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ไว้ว่าถ้าพบว่าระดับอายุใดมีจำนวนเด็กที่ได้รับคะแนนแบบทดสอบความสามารถ บิดบังความจริงตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปจาก 5 ข้อ จำนวนตั้งแต่ ร้อยละ 50 ของจำนวนเด็กในกลุ่ม ตัวอย่าง (ในแต่ละระดับอายุ) จะถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการความสามารถบิดบังความจริง พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 3 ปี ยังไม่พบจุดเริ่มต้น พัฒนาการ ความสามารถบิดบังความจริง (ร้อยละ 10) เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 4 ปี พบจุดเริ่มต้นของพัฒนาการ ความสามารถบิดบัง

ช่วงเวลา 8.45 - 9.30 น. ส่วนเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลฉะเชิงเทราที่มีกิจกรรมร้องเพลงสอน จริยธรรม และการพูดคุยอบรมสั่งสอนของครูในช่วงหลังเคารพธงชาติ อิทธิพลการถ่ายทอดทางสังคมของระบบสถาบันทั้งสองแบบจึงมีผลต่อเด็กได้ใกล้เคียงกัน ประเด็นที่เด็กได้รับ เป็นข้อมูลที่จะถูกเก็บไว้ในสถานการณ์ การคิด เพื่อความสามารถบ่งชี้ความจริง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีผลให้ความสามารถบ่งชี้ความจริงของเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัดมีความสามารถบ่งชี้ความจริงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อาจนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย ไปจัดประสบการณ์ให้เด็กเล็กเตรียมพร้อมกับสถานการณ์ในสภาพสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเด็กไทยอายุ 3 ปี ยังไม่มีความสามารถบ่งชี้ความจริง หนึ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน มักจะพบปัญหาอาชญากรรม จากพวกมิจฉาชีพ ตลอดจนการกระทำทารุณกรรม ละเมิดสิทธิเด็กเป็นที่สะเทือนขวัญของสังคม เด็กอาจประสบกับบุคคลที่หลอกลวง แสวงหาข้อมูลจากเด็ก เพื่อผลประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรมได้ ดังนั้น ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีบทบาทในการเตรียมพร้อมเด็กโดยจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจและระมัดระวังด้วยการไม่เปิดเผยข้อมูลความจริงแก่บุคคลแปลกหน้าและบุคคลที่เด็กไม่รู้จัก ซึ่งจะพาให้เด็กปลอดภัยจากอันตรายได้ โดยไม่ให้เด็กสับสนกับการพูดโกหก แต่เป็นการเตรียมพร้อมเพื่อปกป้องอันตรายจากบุคคลอื่น โดยการให้ความรู้ ประสบการณ์ในรูปแบบเข้าใจง่าย ๆ สำหรับเด็กวัยก่อนเรียน เช่น การเล่านิทาน การเปิดโอกาสให้เด็กเล่นบทบาทสมมุติ เพื่อเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กต่อไป

1.2 จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริงของเด็กวัยก่อนเรียน พ่อแม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจ และสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่อยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด โดยควรสอนเด็กถึงการพูดความจริง และความซื่อสัตย์ว่าเป็นสิ่งดี สิ่งที่ต้อง ในทันทีที่เด็กเริ่มมีพัฒนาการความสามารถบ่งชี้ความจริง และในการอบรมสอนเด็กขั้นแรกพ่อแม่ต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็กทั้งทางด้านการพูด

และการกระทำ เพราะเด็กเฝ้าดูพ่อแม่เป็นแบบอย่าง ซึ่งเด็กมักชอบเลียนแบบ (Imitation) ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม การสอนเด็กพูดความจริงในเด็กเล็ก พ่อแม่ควรคำนึงว่าเด็กวัยก่อนเรียนยังขาดประสบการณ์ทางสังคมในการแยกแยะถึงการพูดความจริงหรือการเปิดเผยข้อมูลความจริงในบางสถานการณ์ได้ เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบันมักพบพวกมีอาชีพหรือบุคคลที่ฉวยโอกาส ที่อาจมาหลอกลวงเด็กแสวงหาข้อมูลจากเด็กเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรมได้ ดังนั้น พ่อแม่ควรบอกให้เด็กรับรู้ และฝึกเด็กไม่ให้เปิดเผยข้อมูลกับบุคคลแปลกหน้า บุคคลที่เด็กไม่เคยรู้จักมาก่อน อธิบายให้เด็กเข้าใจว่าการเปิดเผยบอกข้อมูลหรือพูดความจริงกับบุคคลดังกล่าวข้างต้นอาจได้รับอันตรายโดยไม่ให้เด็กสับสนกับการโกหก ขณะเดียวกันพ่อแม่ก็ควรบอกเด็กว่า การเปิดเผยหรือพูดความจริงกับพ่อแม่ ครู บุคคลใกล้ชิดนั้น เป็นผลดีต่อเด็ก และเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรกระทำ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงของเด็กไทยในกรุงเทพมหานคร และเด็กต่างจังหวัด เด็กแต่ละภูมิภาค และเด็กชุมชนเมืองต่างจังหวัด เด็กชุมชนเมืองหลวง โดยควบคุมตัวแปรด้านอื่นให้คล้ายคลึงกันมากที่สุด เพื่อที่จะได้ทราบว่าความสามารถปิดบังความจริงของเด็กไทยในส่วนรวมแล้วเป็นไปตามผลการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

2.2 ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ขยายระดับอายุกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยเพื่อทำการเปรียบเทียบความสามารถปิดบังความจริงว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร เนื่องจากมีงานวิจัยต่างประเทศที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ความถี่ของการโกหกเพิ่มขึ้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 5 ปี และหลังจากนั้นจะลดลง (Macfarlane, Allon and Honzik. 1954 ; citing Harris. 1991 : 345)

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่คิดว่าอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถปิดบังความจริงเพราะการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการตามระดับอายุ และสภาพแวดล้อมเท่านั้น เช่น การอบรมเลี้ยงดู อาชีพของผู้ปกครอง ประสบการณ์ทางบ้าน และประสบการณ์ทางสังคม เพื่อดูว่ามีผลต่อความสามารถปิดบังความจริงแตกต่างกันหรือไม่ เป็นต้น

2.4 ควรมีการศึกษาและวิจัยต่อไป เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถปิดบังความจริง เช่น พัฒนาการทางด้านการรู้คิดทางสังคม หรือพัฒนาการความสามารถในการเข้าใจทัศนคติของผู้อื่นที่จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพัฒนาการที่อาจเกี่ยวข้องกันเหล่านี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ณัฐชัย ตันติสุข. "สภาพและลักษณะชุมชนแออัด," เอกสารประกอบการประกอบการสัมมนาการปรับปรุงชุมชนแออัด. ระหว่างวันที่ 27 - 29 กรกฎาคม 2524.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. รายงานการวิจัยฉบับที่ 26. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- _____. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์. เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีของเพียเจต์. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ม.ป.ป., 2520. อัดสำเนา.
- ทัศนาก ทอภักดิ์. "เด็กทรัพยากรที่สำคัญที่สุด," จุลสารฉบับพิเศษปีเด็กสากล. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, 2522.
- ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน. การทดลองสอนเรื่องความซื่อสัตย์แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ธีระพร อูรรณโณ. "แล้วเราจะสร้างจริยธรรมกับคนวัยใด," ใน ครูศาสตร์. 11(4) : 1 - 6 ; เมษายน - มิถุนายน 2526.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ประคอง กรธมสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ประภาพรพันธ์ กรโกสิยกาจ. การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ปัทมสร รัตตะรังสี. พัฒนาการความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ในเด็กวัยก่อนเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. อัดสำเนา.

- ประมาณ พลสุธรรม. การเข้าใจการลดและการเพิ่มจำนวนของเต็กวัยก่อนเรียนที่ยังไม่
เข้าใจการอนุรักษ์จำนวน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
- มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- ประสพ รัตนากร. ใจเขาใจเรา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บารุงสาส์น, 2526.
- ประสาร ทิพย์ธารา. พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา, 2521.
- ปราณี รามสูต. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ม.ป.ป.
- พจนีย์ ศรีสร่างค์. การโกหกของเด็กในช่วงอายุ 5 - 11 ปี. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. "การสร้างจริยธรรมให้แก่เด็กเรียนไทย," ใน แนวทางการพัฒนา
จริยธรรมไทย. เอกสารประกอบการเรียนการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรม
 ไทย. 122 - 127 ; มกราคม 2525.
- พรณี ชุ่ย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วรวิดิการพิมพ์,
 2522.
- พรณทิพย์ ศรีวรณมยุสย์ และนิรมล ชยุดสาห์กิจ. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อการพัฒนาการ
ทางสติปัญญาของเด็กวัยก่อนเรียน. เอกสารการวิจัย. แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2538.
- พริยา ธาราพรพิสุทธิกุล. หนูดีเพราะแม่เฝ้าสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ,
 2530.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. การปกครองมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- เมธี โพธิ์พัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และความ
ข้อสัถย์ของเด็กไทย. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2. อักษรเจริญทัศน์,
 2526.

วสิน อินทสระ. จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณการ, 2515.

วันเพ็ญ บุญประกอบ, บรรณาธิการ. จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์ ฉบับปรับปรุง.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2538.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรม
และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2524.

สุพดี คุณวัฒน์. "ทำไมเด็กจึงทุจริต," บางกอกไทม์ เจสดี. 2 : 250 - 265 ; กรกฎาคม
2515.

โสภณ พรโชคชัย. 1020. ศูนย์อาสาสมัครที่มั่นในประเทศไทย, 2529.

หทัยรัตน์ นอบน้อม. การเปรียบเทียบค่านิยม และความคาดหวังของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัด
ที่ได้รับการปรับปรุงและที่ไม่ได้รับการปรับปรุงกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

อภิน รพีพัฒน์ และคนอื่น ๆ. สลับปัญหาและแนวทางแก้ไข. 200 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

อรุณรัตน์ พิมพ์สุตะ. พัฒนาการของการเข้าใจอารมณ์ที่แท้จริงและอารมณ์ที่ปรากฏทางใบหน้า
ในเด็กอายุ 4 - 6 ปี. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

อุบลรัตน์ โพธิโกสม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของ
เด็กไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

อุทุมพร รัตนมงคล. พัฒนาการความเข้าใจของเด็กวัยก่อนเรียน เรื่องการเปลี่ยนสภาพเมื่อ
เวลาเปลี่ยนไปในจังหวัดตรัง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

Brown, R. Social psychology. New York : The Free Press, 1968.

Bjorklund, F. David. Child's Thinking. Thrid Edition. Englewood
Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1995.

Burton, Roger V. "Honesty and Dishonesty," Moral development and
Behavior Theory. New York : Holt, Rinchart and Winston, 1976.

- Chander, M. and others. "Small - Scale Deceit : Deception as a marker of two - three and four year olds, early theories of mind," Child development. 60 : 1263 - 1277 ; 1989.
- Erikson, E.H. Childhood and Society. New York : Norton, 1950.
- Freud, Sidmund. An Outline of Psycho analysis. New York : W. W Norton Co., 1949.
- Ginsburg, Herbert and Sylvia Oppen. Piaget's Theory of Intellectual Development. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1969.
- Hala, S. and others. "Fledgling Theories of Mind : Deception as a marker of 3 year olds understand of false belief," child development. 62 : 83 - 97 ; 1991.
- Harris, Rich Judith. The Child. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1991.
- Hurlock, Elizabeth B. Developmental Psychology. New York : McGraw-Hill Book Co., 1959.
- Kay, W. Moral Development. London : George Allen and Unwin Ltd., 1970.
- Lockard, S. Joan and Paulhus L. Delroy. Self - deception : adaptive mechanism. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1988.
- Peskin, Joan. "Ruse and Representation On Children's Ability to Conceal information," Developmental Psychology. 28 : 84 - 89 ; 1992.
- Rest, James R. "New Approach in Assessing Moral Judgement" in Moral Development and Behavior. Edited by Thomas Liekona, New York : Holt Rinehart and Winston Co., 1976.
- Skinner, B.F. Beyond Freedom and Dignity. New York : Alfred A Knopf Co., 1971.
- Sodian, B. "The development of Deception in your children," British Journal of Developmental Psychology. 9 : 173 - 188 ; 1991.

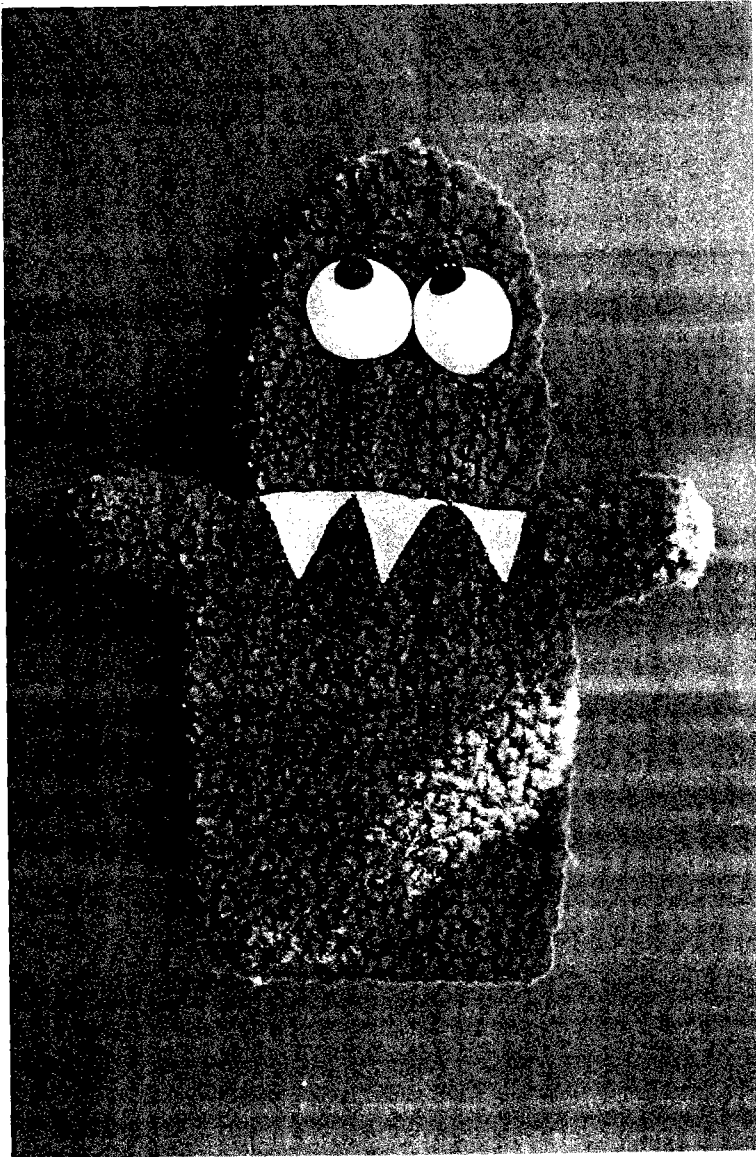
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือแบบทดสอบวัดความสามารถปฏิบัติงานจริง

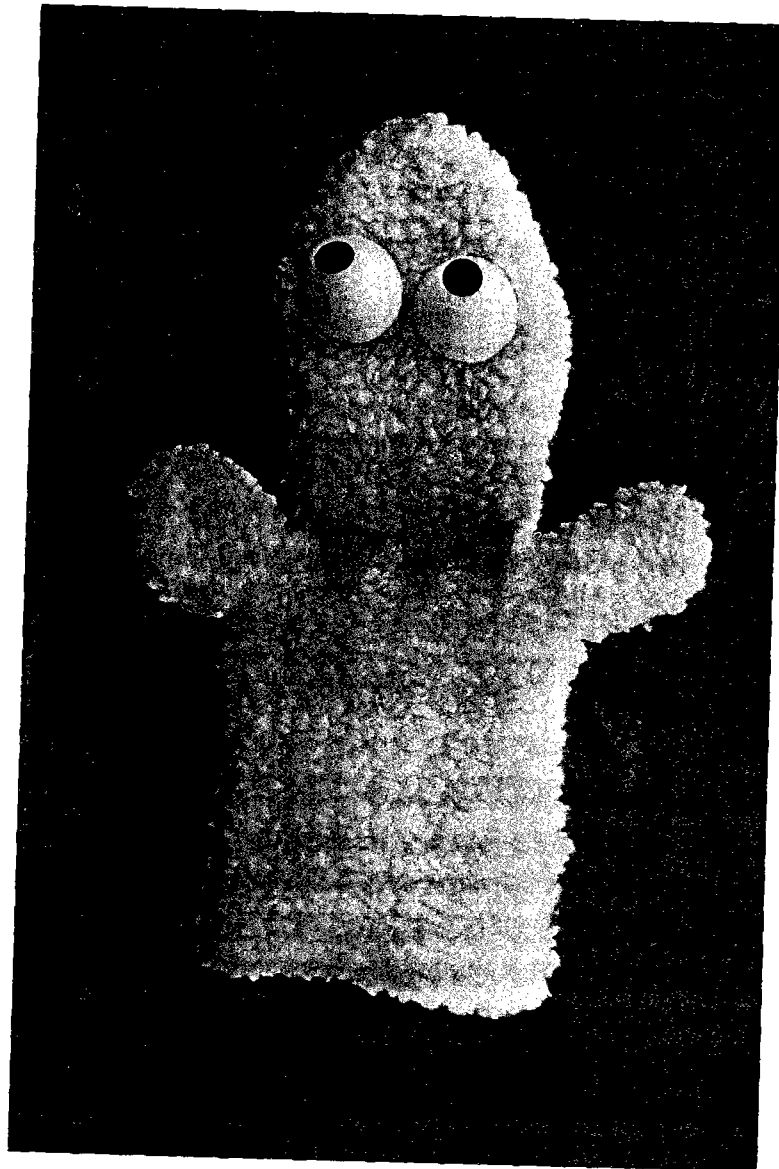
รูปที่ 1
(ตุ๊กตาห่านมือสีเข้ม)

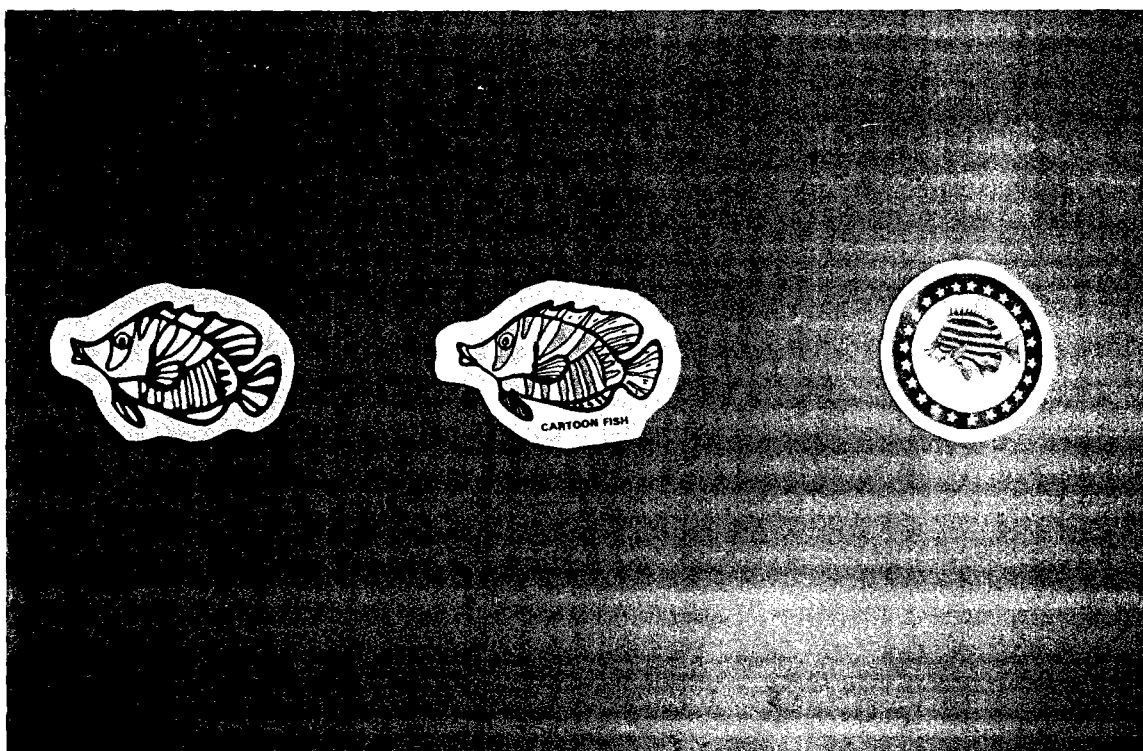
รูปที่ 2
(ตุ๊กตาหุ่นมือสีเข้ม)

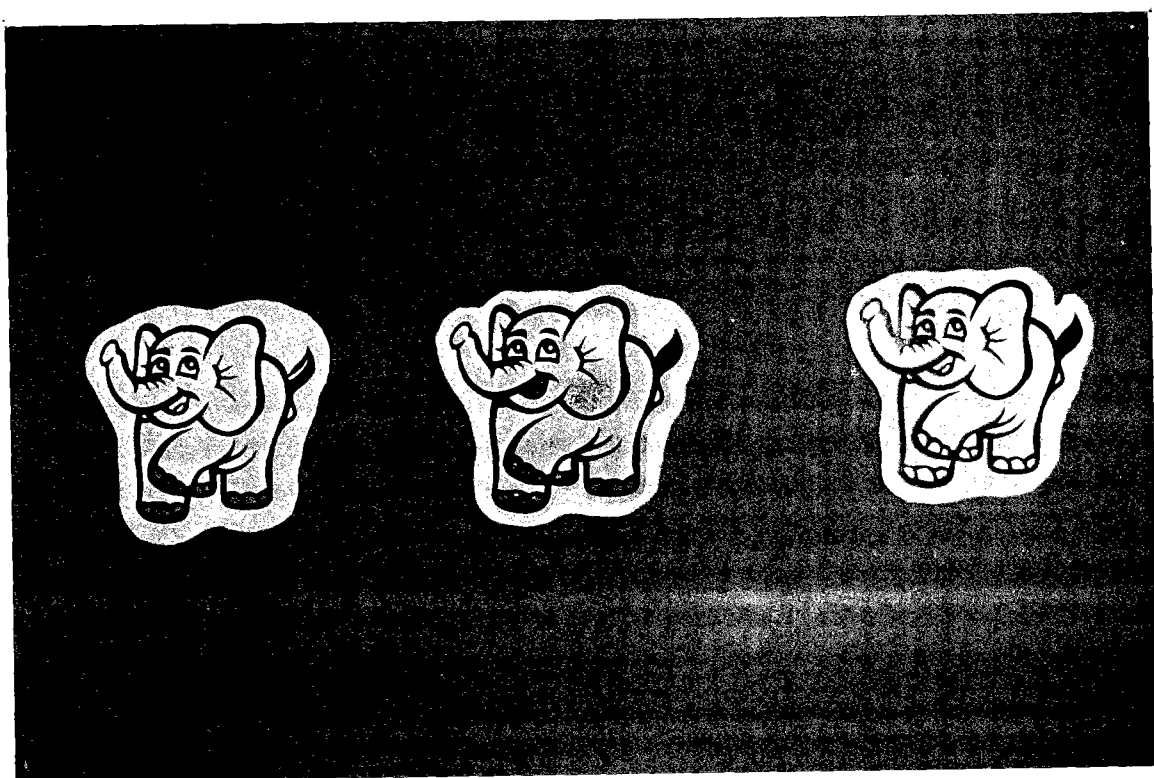
รูปที่ 3
(ตุ๊กตาหมีสีอ่อน)

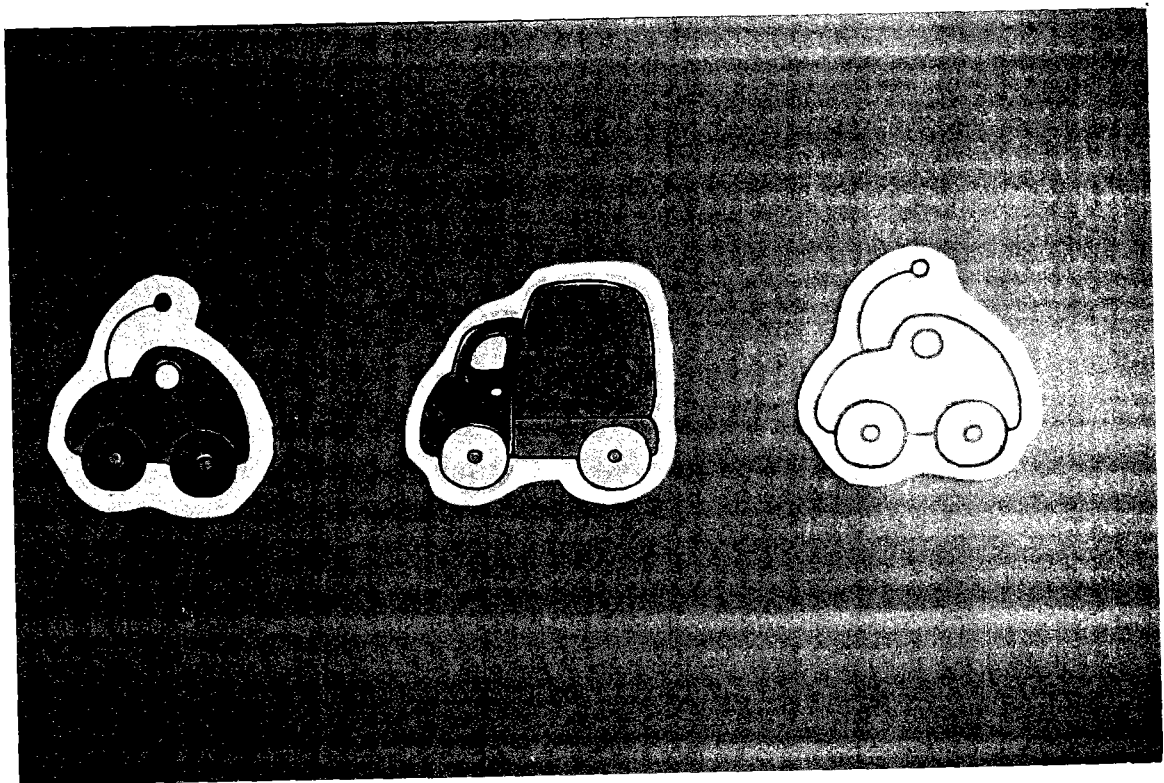
รูปที่ 4
(ตุ๊กตาหัดมือสีอ่อน)

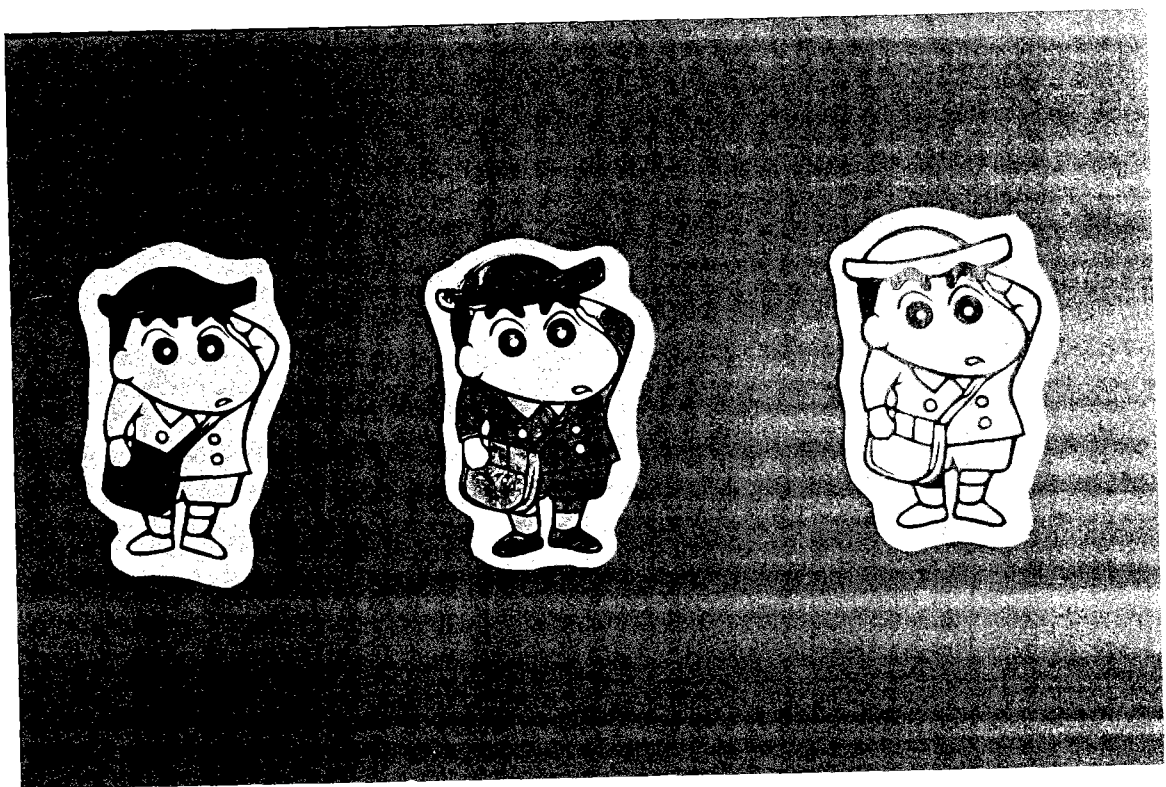
รูปสัตว์เคอร์ ชุดที่ 1

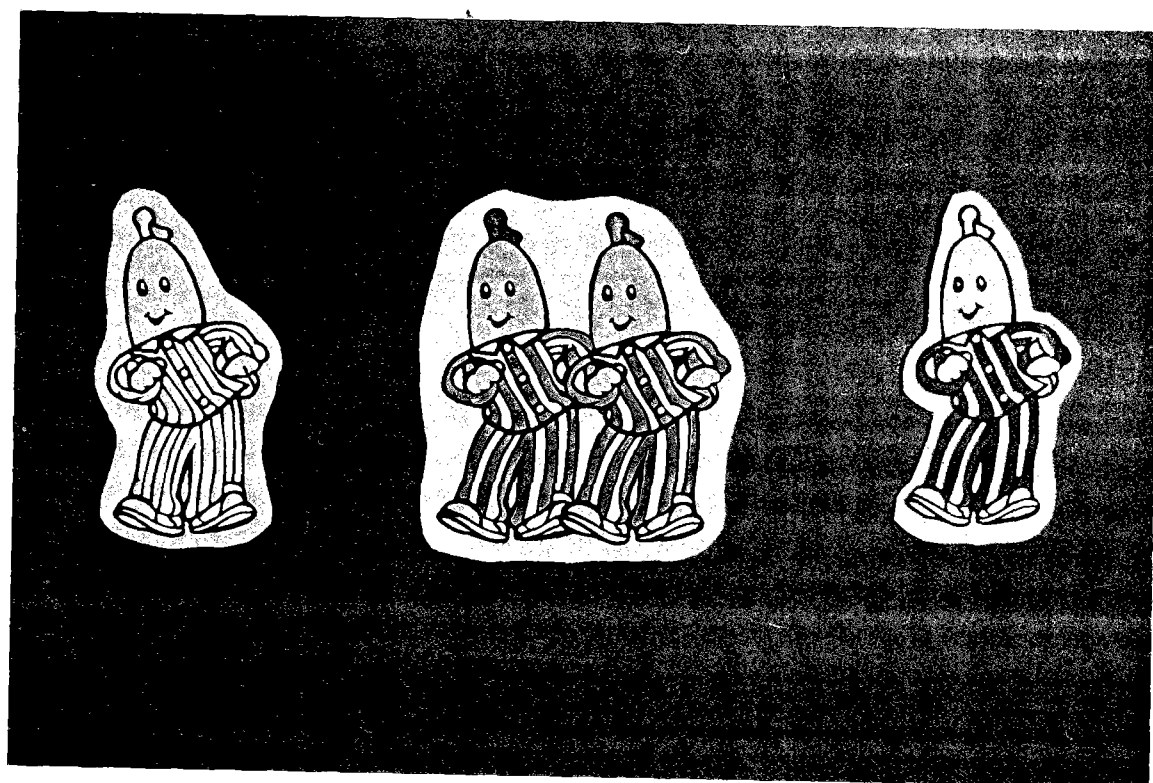
รูปสัตว์เกอร์ ชุดที่ 2

รูปสัตว์เกอริ ชุดที่ 3

รูปสติ๊กเกอร์ ชุดที่ 4

รูปสติ๊กเกอร์ ชุดที่ 5

ภาคผนวก ข

วิธีการดำเนินการทดสอบและคำถามทดสอบ

ความสามารถปีบั้งความจริง

แบบทดสอบวัดความสามารถบิบั้งความจริง

ลักษณะของแบบทดสอบ

- แบบทดสอบวัดความสามารถบิบั้งความจริง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้หลักการแนวคิดจากเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยของ เปสกิน (Peskin. 1992 : 84 - 89) แบบทดสอบมีลักษณะเป็นการจัดสถานการณ์ทดสอบให้มีสภาพใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีการบิบั้งความจริง โดยผู้วิจัยจัดสถานการณ์ยั่วยุให้เกิดการโต้เถียงกับคู่แข่ง (ตุ๊กตาห่มมือ) เด็กและตุ๊กตาจะได้เลือกสิ่งของ (สติ๊กเกอร์) พร้อมกัน แต่คู่แข่งจำเป็นต้องการเลือกสิ่งของสิ่งเดียวกัน

- แบบทดสอบวัดความสามารถบิบั้งความจริงมีทั้งหมด 5 ข้อ
- แบบทดสอบ 1 ข้อ จะใช้ชุดสติ๊กเกอร์ 1 ชุด เพื่อดำเนินการทดสอบ

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ มีดังนี้

1. ตุ๊กตาห่มมือ 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ ยกเว้น ความเข้มของสี (ตุ๊กตาห่มมือสีเข้ม ตุ๊กตาห่มมือสีอ่อน)
2. ชุดภาพสติ๊กเกอร์ 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยรูปภาพ 3 ภาพ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าสิ่งเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่ความสดใสและสีสัน
3. ชุดภาพสติ๊กเกอร์ สี่เร้า 5 ชุด ได้แก่ ชุดภาพรูปปลา ชุดภาพรูปช้าง ชุดภาพรูปรถ ชุดภาพรูปการ์ตูนจีนจิ้ง และชุดภาพรูปการ์ตูนกล้วยหอม

วิธีการดำเนินการทดสอบและคำถามทดสอบความสามารถปีติั้งความจริง

การดำเนินการทดสอบ

ในการทดสอบความสามารถปีติั้งความจริงของเด็กนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบ โดยจะทดสอบเด็กเป็นรายบุคคลภายในห้องที่เป็นส่วนตัว ปราศจากการรบกวน

การทดสอบความสามารถปีติั้งความจริง แบ่งการดำเนินการทดสอบออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเตรียมก่อนทดสอบ

1.1 ช่วงชี้แจงและแนะนำเป็นช่วงสำหรับเตรียมเด็กให้เข้าใจและจัด

สถานการณ์ช่วยผู้รับการทดสอบ (เด็ก) เกิดการแก่งแย่งกับคู่แข่ง (ตุ๊กตา)

1.1.1 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสตีกเกอร์ 3 แบบ มาวางให้เด็กดู

1.1.2 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "นี่เป็นรูปสตีกเกอร์" และถามเด็กว่า รูปสตีกเกอร์รูปไหนที่หนูชอบมากที่สุด ไม่ชอบมากที่สุด และชอบอยู่บ้าง (เพื่อให้ผู้วิจัยทราบลำดับการชอบเรียงจากมากไปน้อยที่สุด)

1.1.3 หลังจากนั้นผู้ทดสอบนำตุ๊กตาหมี 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ ยกเว้นความเข้มของสี (ตุ๊กตาหมีสีเข้มและตุ๊กตาหมีสีอ่อน) มาวางไว้ตรงข้ามกับเด็ก

1.1.4 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "หนูจะได้เลือกรูปสตีกเกอร์พร้อมกับตุ๊กตาทั้ง 2 ตัวนี้ หนูจะเลือกรูปสตีกเกอร์ได้ 1 รูป ตุ๊กตาสีเข้มเลือกได้ 1 รูป ตุ๊กตาสีอ่อนเลือกได้ 1 รูป แต่ตุ๊กตาจะได้เลือกรูปสตีกเกอร์ก่อนหนูจะค่ะ"

1.1.5 ผู้ทดสอบชี้ที่ตุ๊กตาสีเข้มและบอกเด็กว่า "ตุ๊กตาตัวนี้จะไม่เลือกรูปสตีกเกอร์ที่หนูชอบมากที่สุด"

1.1.6 ผู้ทดสอบชี้ที่ตุ๊กตาสีอ่อนและบอกเด็กว่า "ตุ๊กตาตัวนี้จะเลือกรูปสตีกเกอร์ที่หนูชอบมากที่สุด"

2. ระยะทดสอบ เป็นระยะที่ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบให้ผู้รับการทดสอบ (เด็ก) เลือกสิ่งของ (รูปภาพสตีกเกอร์) พร้อมกันกับตุ๊กตาทีละตัว

2.1 ช่วงทดสอบความจริง (คำถามควบคุมเพื่อทราบความจริง (ความคิดในใจ) ถึงชนิดสิ่งของที่เด็กชอบมากที่สุด)

2.1.1 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "ครูจะเอาตุ๊กตาทั้ง 2 ตัวนี้ไปไว้ในกล่องนะค่ะ ตุ๊กตาจะไม่รู้ว่าหนูชอบสติ๊กเกอร์รูปไหนมากที่สุด"

2.1.2 ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาหมีมือทั้ง 2 ตัว ออกจากห้อง

2.1.3 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสติ๊กเกอร์เพียง 1 ชุด ที่ประกอบด้วย 3 ภาพ มาวางให้เด็กดู

2.1.4 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "บอกครูสิค่ะ สติ๊กเกอร์รูปไหนที่หนูชอบมากที่สุด"

2.2 ช่วงทดสอบการเปิดเผยความจริง (คำถามควบคุมเพื่อทดสอบการเปิดเผยความจริงของเด็กแก่ตุ๊กตาหมีมือสีเข้มที่ไม่ใช่คู่แข่งชั้น)

2.2.1 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "เออละ ครูจะพาตุ๊กตาสีเข้มมาเลือก รูปสติ๊กเกอร์พร้อมกับหนูนะค่ะ"

2.2.2 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "จำไว้ละค่ะ ตุ๊กตาสีเข้มจะไม่เลือกรูป สติ๊กเกอร์ที่หนูชอบมากที่สุด ตุ๊กตาดังนี้ไม่ต้องการให้หนูเสียใจ"

2.2.3 ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาหมีมือสีเข้มมาวางไว้ตรงข้ามกับเด็ก

2.2.4 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสติ๊กเกอร์ 3 ภาพ มาวางให้เด็กดูและเลือก พร้อมกับตุ๊กตาสีเข้ม (รูปสติ๊กเกอร์ที่เด็กได้บอกแก่ผู้วิจัยแล้วคือ รูปสติ๊กเกอร์ที่ชอบมากที่สุด ชอบอยู่บ้าง ไม่ชอบเลย)

2.2.5 ผู้ทดสอบจัดให้ตุ๊กตาหมีมือสีเข้มพูดถามเด็กว่า "สติ๊กเกอร์รูปไหนที่เธอต้องการ"

2.2.6 ผู้ทดสอบกระตุ้นและถามเด็กว่า "หนูตอบตุ๊กตาสีเข้มว่าสติ๊กเกอร์รูปไหนที่หนูต้องการ"

2.2.7 เมื่อเด็กตอบ ผู้ทดสอบจัดให้ตุ๊กตาหมีมือสีเข้มเลือกรูปสติ๊กเกอร์ที่เด็กชอบอยู่บ้าง (ดังนั้นจึงเหลือรูปสติ๊กเกอร์เพียง 2 ภาพ) เพื่อให้ผู้รับการทดสอบ (เด็ก) เลือกพร้อมกับตุ๊กตาหมีมือสีอ่อนต่อไป)

2.3 ช่วงทดสอบการบิดบังความจริง (คำถามเพื่อทดสอบการบิดบังความจริงของเด็กแก่ตุ๊กตาหมีมือสีอ่อนที่เป็นคู่แข่งชั้น)

2.3.1 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "เออละ ครูจะพาตุ๊กตาสีอ่อนมาเลือกรูปสติ๊กเกอร์พร้อมกับหนูนะค่ะ"

2.3.2 ผู้ทดสอบบอกเด็กว่า "จำไว้นะคะ ตุ๊กตาสีอ่อนจะ เลือกสติ๊กเกอร์ ที่หนูชอบมากที่สุด ตุ๊กตาดำนี้จะทำให้หนูเสียใจ เตรียมพร้อมนะคะ หนูจะท"หรือพูดกับตุ๊กตา อย่างไร เพื่อให้ตุ๊กตาดำเลือกสติ๊กเกอร์ที่หนูต้องการ"

2.3.3 ผู้ทดสอบนำตุ๊กตาทันมือสีเข้มมาวางไว้ตรงข้ามกับเด็ก

2.3.4 ผู้ทดสอบนำชุดภาพสติ๊กเกอร์ที่เหลือเพียง 2 ภาพ มาให้เด็กดู และ เลือกพร้อมกับตุ๊กตาทันมือสีอ่อน (รูปสติ๊กเกอร์ที่เด็กบอกแก่ผู้วิจัยแล้วว่าชอบมากที่สุด และ ไม่ชอบเลย)

2.3.5 ผู้ทดสอบจัดให้ตุ๊กตาทันมือสีอ่อน พูดยามเด็กว่า "สติ๊กเกอร์ รูปไหนที่เธอต้องการ"

2.3.6 ผู้ทดสอบกระตุ้นและถามเด็กว่า "หนูตอบตุ๊กตาสีคะว่า สติ๊กเกอร์ รูปไหนที่หนูต้องการ"

2.3.7 เมื่อเด็กตอบ ผู้ทดสอบนำภาพสติ๊กเกอร์ให้เด็ก

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการทดสอบความสามารถบ่งชี้ความจริง พิจารณาจากการตอบของเด็กกับตุ๊กตาทันมือสีอ่อน (คู่แข่งชั้น) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กตอบไม่ตรงความจริงถึงรูปภาพสติ๊กเกอร์ที่เด็กชอบมากที่สุด และเลือกไว้
2. ให้ 0 คะแนน เมื่อเด็กตอบตรงตามจริงถึงรูปภาพสติ๊กเกอร์ที่เด็กชอบมากที่สุด และเลือกไว้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพัชรี เนียมศรี
เกิดวันที่	7 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2510
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกลาง เขตบ่อน้ำประปา กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	180/99 หมู่ที่ 1 ซอยบุญช่วย แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ 5 แผนกหอผู้ป่วย อายุกรรมพิเศษ 4 วชิรพยาบาล
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาปีที่ 6 (แผนกวิทยาศาสตร์) จากโรงเรียนสายปัญญา
พ.ศ. 2532	พยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พัฒนาการความสามารถคิดั้งความจริงของเด็กในวัยก่อนเรียน อายุ 3 - 5 ปี
ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน

บทคัดย่อ
ของ
พัชร เนียมศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
มีนาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ คือ 1) ศึกษาพัฒนาการความสามารถปีดบังความจริงของเด็กในวัยก่อนเรียนอายุ 3 - 5 ปี และตรวจสอบจุดเริ่มต้นของพัฒนาการ 2) เปรียบเทียบความสามารถปีดบังความจริงของเด็กที่มีระดับอายุต่างกัน 3) เปรียบเทียบความสามารถปีดบังความจริงของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ กลุ่มเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด ที่ศูนย์เด็กวัดอมรทวยการาม จำนวน 60 คน และกลุ่มเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัดที่โรงเรียนอนุบาลฉัตรราช จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถปีดบังความจริง แบบทดสอบที่มีวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ ดังนี้ 1) ตุ๊กตาหุ่นมือ 2 ตัว ที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการ ยกเว้นความเข้มของสี 2) สติกเกอร์ จำนวน 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยรูปภาพ 3 ภาพ ซึ่งภาพทั้งสามเป็นสิ่งที่เรารู้สิ่งเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่ความสดใสและสีส้ม

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่แบบดุกี การคำนวณค่าร้อยละ การทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบดังนี้คือ

1. เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 3 ปี ยังไม่พบจุดเริ่มต้นพัฒนาการความสามารถปีดบังความจริง (ร้อยละ 10) เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 4 ปี พบจุดเริ่มต้นพัฒนาการความสามารถปีดบังความจริง (ร้อยละ 52.5) เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 5 ปี มีพัฒนาการความสามารถปีดบังความจริงแล้ว (ร้อยละ 62.5)

2. เด็กวัยก่อนเรียนอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี มีความสามารถปีดบังความจริงเพิ่มขึ้นเมื่อระดับอายุสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กอายุ 4 และ 5 ปี มีความสามารถปีดบังความจริงมากกว่าเด็กอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเด็กอายุ 4 และ 5 ปี มีความสามารถปีดบังความจริงไม่แตกต่างกัน

3. เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัด และ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนไม่แออัด มีความสามารถปีดบังความจริงไม่แตกต่างกัน

DEVELOPMENT OF ABILITY TO CONCEAL THE TRUTH OF 3 - 5 YEAR - OLD
PRESCHOOL CHILDREN LIVING IN DIFFERENT ENVIRONMENT

AN ABSTRACT

BY

PATCHAREE MIAMSRI

Present in partial fulfillment of the requirement for the
Master Education degree in Development psychology
at Srinakarinwirot University

March 1997

The purposes of this research were as follows : 1) To study the development of ability to conceal the truth by 3 - 5 year - old preschool children and investigate the origin of this development. 2) To compare the ability to conceal the truth by different age levels. 3) To compare the ability to conceal the truth in different environments.

The subjects were preschool children aged 3 - 5 years - old in Bangkoknoi, Bangkok Province living in two different environments. One group of sixty preschool children were living in a congested community at Amontayikaram day care center and a second group of sixty preschool children were not living in a congested community at Vachiracha kindergarten school. The total subjects were 120 children.

The instrument used in this research was a test of the ability to conceal the truth. The following materials and equipment were used in the test : 1) Two puppets which were identical except for their shade of colour 2) There were five series of stickers. Each series was divided into the same stimulus, three pictures, but were different in terms of colour and glitter.

The statistical methods used for data analysis were One - Way ANOVA, Tukey's HSD test, Percentage and t-test.

The result of this research were as follows : 1) Three year - old preschool children were not found the origin of development of ability to conceal the truth (10%). Four year - old preschool children were found the origin of development of ability to conceal the truth (52.5%). Five year old preschool children were found to have developed the ability to conceal the truth (62.5%). 2) The preschool children

aged 3, 4 and 5 had increased their ability to conceal the truth when they become older at a significance level of 0.01. Four and Five year - old preschool children were significantly better in their ability to conceal the truth than three year - old preschool children. However, the ability of four year - old children to conceal the truth was not different from the Five year - old children. 3) The Preschool children living in congested community and the preschool children not living in congested community had no significant difference in ability to conceal the truth.